

„Vienybė Lietuvių“
Išleista kas trečiadienį
Brooklyn, N. Y.
Prenumerata metams;
Suvienytose Valstijose ir
Kanadoje \$2.00.
Europoje ir kitur \$2.50.
Prenumerata mokama iš vir-
šaus. Prenumeratos metas
skaitosi nuo laiko užrašymo,
ne nuo Naujo Mėto.
Apgarsinimų prekių klaus-
kite laišku.
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS,
120--124 Grand st.
Brooklyn, N. Y.

VIENYBĖ LIETUVŲNIKŲ

THE LITHUANIAN WEEKLY
„Vienybė Lietuvių“
Published every Wednesday
Brooklyn, New York.
Yearly subscription rates:
In the United States and
Canada \$2.00
To Foreign Countries \$2.50
Advertising rates on applica-
tion.
Address all communications
to publishers:
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS
120--124 Grand st.
Brooklyn, N. Y.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 44.

Brooklyn New York, 2 d. Lapkričio (November) 1910 m.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST-OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3--RD, 1879.

Metai XXV

Lietuviai, mokinkimės garo inžinerijos.

Daugumas mūsų tautiečių, Amerikon atkeliavusių jaunų vyrų šiandien varg-ta nuo-pat jaunystės ligi pat žilos senatvės, skur-ta prie sunkių darbų, lenda po žeme anglių ka-syklėse, dziusta-rausiasi nei kirminai po tamsius urvus ir tankiai tuose urvuose ne vieną patinka nelaimė-mirtis: akmuo užmuša darbininką dar visai jaunose dienose, pačiame žydėjime; o neretai atsitinka, lėkdamas akmuo ar kietas an-glies gabalas, griudamas nu-laužia koją ar ranką, padaro žmogų amžinu suluošėliu. Žmogus nustoja rankos ar ko-jos yra amžinas elgeta.

Nors šitos nelaimingos pek-liškos vergijos, katra po žemės traukia tukstančius žmonių su-visai ir negalima panaikinti, bet atsilikti nuo jos pilnai galima; tik reikia kiek dau-giau pastangų išdėt bei amata-ingyt. Šiandien niekas nėra taip svarbu, kaip amatas. Amatas šiandien darbininką sustiprina materialiskai, o ma-teriališkos išlygos sustiprina žmogų dvasiškai.

Nesenai ant šitų špaltų bu-va rašyta, kad amatas apsau-goja darbininką nuo bedar-bės; dabar turime pasakyti, jog amatas darbininką apgina ir nuo požeminės peklos, tai yra anglių kasyklių, katros jau baisios vien iš tolo žiurint, o ką bekalbėti apie tą darbą viduryj!

Ar gi tikrai amatas apgina darbininką nuo požeminės peklos? Ant šio klausimo tu-rime atsakyti tvirtinančiai. Pri-vesime pavyzdį iš lietuvių, sa-kysim,—Miko gyvenimo. Mi-kas atkeliavęs Amerikon, vos 19-kos metų. Pribuvęs stoja prie darbo anglių kastyne ir taip sunkiai vargo per 9 metus, kad ant galo nustojo darbo; o pinigų neturėjo, nes visus praleisdavo ant alučio, kai dirbo; dabar jį darbavis pavarė nuo darbo,—mat žino-jo, jog ateina bedarbė. Tokiam laike Mikas netekęs darbo pasijuto, jog blogai: nėra dar-bo, nėra maisto—basas, kur dėtis? Nei pats nežino. Ir rei-kia šaukties į pažįstamus pa-galbos, kad nors suteiktų butą su nakvine; o su duona—kaip bus, tai Dievas žino; bile bus gi pastogė ir vandens—vis tiek badu nemirsiu—taip sau manė mūsų Mikas.

Atsišaukia Mikas pas jo pa-žįstamą Juozą; tas vaikinai pri-

glaudė nabagą. Juozas, ma-tydamas, jog niekur prasto darbo jam negalima gaut, su-mislino išmokint jį ant garo inžineriaus, nes ar šiaip ar taip vis prisieina duona duot. Juozas ir patalpina Miką į „State Engineery School“ ant civiliškų egzamenų, lavintis garo inžinerijos.

Mikas neilgai lankė moky-klą garo inžinerijos, tik tai vos 10 dienų, ir gavo laipsnį ant skyriaus garo inžinerijos (Second Class Engineer). Ga-vęs laip-nį ir išlaikęs egzame-nus pri-š Valstijoj katilų in-spektorių gavo tuojais ir dar-bą, kadir tuom bedarbės lai-ku sunku buvo kitur darbas gauti, ir da mokesį nemažą—už 8 valandas dienos laiko 3 dolerius. Kada Mikas dirbo anglių kastyne, tai vos tegavo už 10 val. 2 dolerius; ir kaip ten sunkus buvo darbas!

Dabar Mikui nereikia listi po žemių, kaip neseniai tą da-rė, pakol dar nebuvo amatin-ku; dabar Mikas jau inžinie-rius, jį visi guodoja ir laiko už mokytą vyrą, ir dagi inte-ligentą, nors Mikas mažai bu-vo mokytas, tik vienus metus telankęs pradinę mokyklą.

Čia skaitytojas iš Miko gy-venimo pervartos supras, kad prie gero noro bile darbinin-kas gali būti amato inžinie-rius tik per 10 dienų; tai ga-li kožnas darbininkas atsiekti.

Tokių lengvų mokyklų yra lig valiai kiekvienoje valsti-joj; kaip va Mass. valstijoje, tai geriausia yra garo inžineri-jos mokykla—James Coyne State Steam Engineering School, Boston, Mass. Norin-tis katalogą gauti, turi adre-suoti: James Coyne, Mechan-ical Engineer, 121 Haverhill str. Boston, Mass. Tokių mo-kyklų lig valiai randasi ir ma-žesniuose miesteliuose, ir kiek-vienas norintis dažnoti gali pasiklausti senesnių Amerikos gyventojų, kurie mielai nuro-dys. Mokslas jose visai už dy-ką, nereikia mokėti mokytojui nei centas; tik vien pabaigus mokslą imant amato diplomą reikia kiek daugiau primokėti (kurie iš-ina ant pilno garo inžineriaus, tie užmoka 50 do-lerių.)

Garo inžinerijos mokyklon gali kiekvienas įstoti, tik rei-kia norą turėti; įstojantis į tą mokyklą, žinoma, privalo turėti nors elementarinį mokslą: pa-zinti aritmetiką ir trupinius, o kas daugiau ką iš mokslo ži-no, tai tam dar geriau; tam, katras pažįsta algebrą, geo-

metriją, tam, žinoma, daug yra lengviau.

Mokslas visai trumpas. Ant-pečkurio kitam užtenka 6-7 dienų lankyti mokyklą ir iš-turėti egzamenus. Pirmos ir antros klamos inžineriui—8. Pirmos klamos inžineriui 14 dienų. Žinoma, nevisi vieno dai gali išlaikyti egzamenus; kitam gali kaip-kada prisieiti pasimokint ant pirmos kla-mos inžineriaus ir 30 dienų; vienok toks trumpas laikas nie-ko nereiškia, ar diena—kita daugiau ar mažiau.

Ši amata kas ingija, jau tu-ri, taip sakant, tiesią vadinties inteligentu ir įstoti inžinerių unijon. Kiek žinoma, garo in-žineriai mažiau-iai gauna mo-kesties už 8 val. \$2.50; o jeigu jau kiek senesnis, tai ima už 8 val. 3 ir 5 dol.; tai nevisai mažai!

Tiek tik lietuviams prisieit-ty pasirangyt, nes norintys in-gyti minėtą inžinerijos amata privalo būti piliečiais; bet jei-gu dar nėra ingijęs pilietystės arba nekėstęs teisių, tai pri-valo tik padaryt intenciją, tai yra turi prisžadėt, arba pir-muos poperius išsiimt.

Lietuviai, mokinkimės ama-tų, ypač gi garo inžinerijos. Kada busime amatininkais, mus visi guodos ir sučėdysime spēkas bei sveikatą; o spēka-juk žmogui reikalinga ir bran-gi. Todėl mokesime ją čėdyt ir garbint.

4-X-10.

Mikas Stakėnas.

Dėl žaislų.

Siais laikais, kada rupesnis apie žmogaus sveikatą ir su-stiprinimą jo kūniškų pajėgų vis didesnes apima sritis, yra labai reikalingi pavyzdžiai, kurie prirodytų, kaip geriau sustiprinti tasias pajėgas.

Vienos gymnastikos neužten-ka. Sportų, kurie tikty jau nuomenei, turime nedaug.

Pasilinksmimai ir draugiš-ki žaislai, ypač žaislai tyrame ore, tegali atstot jauniems malonumą ir palinksmina juos. Lietuvių kalboj knin-gos, kuri pamokintų tokių žaislų, mes neturime, todėl aš ir pasiryžau sutaisyti tokią kningą. Iš rusiškų ir lenkiš-kų kningų aš jau parinkau daugelį medžiagos. Norėčiau taip-pat ton kningon surašyt visus lietuvių tautiškus žais-lus, kaip antai, aguonėlė, žil-vitėlį ir kitus, kurių daugelio aš nežinau, todėl širdingai

prašyčiau užjaučiančius tą su-manytą žmones, ypač drau-gus-mokytojus, atsiųsti man aprašymą lietuvių tautišku žaislų, kurie žaidžiama su dai-nomis. Darbą rupisius pa-baigt šiais metais. Maž kas panorėtų tą kningą išleisti? Jei neatsiras leidejo, aš pats savo lešomis ją išleisiu.

Tardamas išanksto ačiu už atsiuntimą man taip pageidau-jamų tautišku žaislų aprašy-mo, lieku su tikra pagarba:

Panevėžio Labdarių Drau-gijos mokytojas

M. Grigonis,
Panevėžyje, ant Smėlų.

Trumputė naujos respublikos istorija.

Atsitikimai Portugalijoje sukėlė žingeidumą ir atkreipė viso pasaulio akis į šią šalį. Ik šiam laikui paprastas laik-raščių skaitytojas taip mažai interesavosi šituo nedideliu gabaleliu Europos kampelyj, kad dauguma beveik nieko apie Portugaliją ir nežinojo. Tačiau ši šalis turi savo seną ir gilią praeitį.

Portugalija per 2000 metų buvo dirva nuolatinių kari-avimų. Dar 6 šimtus prieš Kristų šitą šalį užtvino gaujos kartageniečių, kurie pavergė pirmesniuosius vietinius gy-ventojus. 139 metuose Por-tugalija buvo jau po valdzia tuomet geležinės Romos ir pavirto į nuolatinę areną ko-vo, kurią vedė naujoji kultu-ra su senąja. Tuomet Portu-galija vadinosi Lusitania. Lusitanai, su pagalba romie-čių legionų (armijos) atkak-liai spyresi prieš atavinstan-čias bangas šiaurės barbarų. Suprantama, kad Romos le-gionai podraug ir pačius lusi-tanus veikiai paėmė po savo intekme. Bet Romos civili-zacija visgi buvo geresnė už barbarų, todėl romiečių glo-bėjamoji Portugalija, nežiu-rint į begalines kares, žydėjo vienoje iš savo istorijos pu-čiausių gadynių.

Laikui slenkant lusitanai arba portugalai iš-po Romos perėjo po valdzia vest-gotų ir pasidarė kaipo dalis didelės vest-gotų viešpatijos. Tai bu-vo V. amžyje. O VIII. am-žyje Portugalija pateko ara-bams.

Tai buvo labai geras Portu-galijai perversmas, nes arabai davė portugalams pavyzdį ir išmintingą valdzia, ir palikė

jiems pilną tikybos bei kalbos laisvę, prijungė vienart juos prie savo tuomet augštos ara-biškos kultūros, Po biskj emė dilti šurkštus portugalų nacionališki papročiai, ir pasi-davusi arabams tauta laisvai pradėjo savinties augštą arabų literatūrą, mokslus ir poeziją. Šalis pražydo.

Bet IX. amžyje tarpe pa-čių arabų prasidėjo baisūs savi-tarpiniai vaidai, kurie ant ga-lo taip nusilpnino juos pačius, kad jie nebeteko čia savo in-tekmes, ir Portugalija, išslydu-si iš-po arabų, pasiliko savi-slovė viešpatija. Tačiau šitas mažai naudos atnešė kraštui. Palikta ant savo valios Por-tugalija pasidalino į smulkias partijas, kurios vedė tarp sa-vęs mirtinas kovas ir baisiai sunaikino savo šalį; iš kitos pusės ant portugalų nuolat užpuldinėjo maurai. Taip nusilpnus liudžiai įsigalėjo valdzia atskirų didelių ponų, sustiprėjo feodalizmas ir bau-dživos kaimuose. Čia pir-miausiai baudživos laikuose, po priedanga platinimo tarpe netikėlių krikščionybės, pasi-rodė buriai katalikiškų zoko-ninkų, kurie ilgainiui užgrie-bė į savo rankas didelę dalį valdzios ir užtvino visą kraštą.

Nereikia užmiršti, kad sve-itiškoji ponų valdzia į zoko-ninkus iš-pat pradžių labai kreivai žiurejo, ir kovodami didžiunai tarp savęs, tankiai ėjo išvien prieš kunigiją. Ta-čiaus savitarpiniai vaidai ne-leido jiems gerai susitarti ir prieš zokoninkus atsispirti. Tik tai XIII. amžyje pasiliovė savitarpiniai vaidai ir kares, o visa valdzios spēka buvo at-kreipta prieš dvasiškiją. Bet tas jau buvo pervėlu. Zoko-ninkai buvo labai giliai Por-tugalijoje apsisėdę. Turtin-giausiose apygardose jie turė-jo daugybes savo klioštorių, kurie maža kuo skyrėsi nuo dabartinių apginkluotų akme-ninių tvirtovių. Pasirodė, kad su jais vesti kovą reiškia tik griauti pačią Portugaliją. Tačiau visgi ėjo karštos im-tynės su klioštoriais ir buvo neišpasakytai pustijama šalis.

O gyventojai vis dauginosi ir gyvenimas ėjo sunkyn. Tik po 200 metų vėliaus šalis bis-kj atsikvėpė, kada drąsus por-tugalų jureiviai pradėjo atra-dinėti vis naujus ir naujus svietus užmariuose ir iš jų pradėjo gabenti Portugalijon turtus. Tuomet beveik pusė Naujojo Svieto priklausė jau portugalams. Garsus keleivis

Vasko de-Gama atrado jurė-mis kelią į Rytų Indiją, o tar-naujantis karaliui Magellanas atidengė kanalą, vėliaus jo vardu pavadintą ir pirmasis apvažiavo aplinkui žemės skritulį.

Bet šita lengvai ingyta ge-rovė, pagaliaus taip išlepieno ir ištvirkino šalį, kad ji neu-žilgo nebeįjėgė valdyti savo lo-bių šaltinius — kolonijas, ir pradėjo vieną po kitos jasias atiduoti kitiems. Nuvargusi Portugalija, prieg to dar jezu-itų apsesta, nukrito į skurdą, kurį tebekenčia ir iki šiai die-nai.

Svarbiausias gyventojų užsi-ėmimas dabar yra zuvavimas, išdirbimas vyno, taipgi kalna-kasių ir audejų pramonija.

Portugalijos armija ramum laiku susideda iš 30,000 kar-eivių, o karės laiku susidaro į 150,000. Laivijoje yra 5 skraiduoliai (kreiseriai), iš ku-rių šarvuotis „Don Carlos“ neša 4,000 tonų, ir nežiurint į savo nedidelę išvaizdą, yra pa-dirbtas sulyg paskutinio jur-eivijos technikos žodžio.

Tokia trumpa istorija ir padėjimas vieno Europos kampučio, atkreipusio dabar į save akis viso pasaulio pas-taraisiais savo kruviniais atsi-tikimais.

Q. Z.

Pas advokata.

Liud. Tomas.

— Ir kas do per žmones! Amžinai tik ir taikos listi pas-kutinėj minutėj! Man laikas į teismą... Negalin. Jau išsibaigė priėmimo valandos!

— Na tai kas! Į teismą tai į teismą. Aš tau ir gatve einant išpasakosiu. Tu sau, *ablokate* (advokate), eik teis-man, o aš su tavim; ir bus gerai. Ką gi, jeigu tokis daly-kas, kad be ablokato nekaip ne...

— Bet jūs neteksit! Sa-kyk, ar ką bent, jei turi rei-ka. Kas tad atsitiko?

— Kas atsitiko, tai savu kalieju. O tu man, pons ab-lokatas, vat ką pirma pasa-kyk: už mušimą su lazda per galvą ar daug prisieina?

— Kaip tai, ar daug? Tak-sa kokia, ar ką, tu mįslini yra?

Reikia žinoti, kas ir kaip.
— Šitą mes suprantam. Ale burmistras pasakojo, kad ana šitas pagal naujus įstaty-mus atpigo.

— Pagal kokius naujus įstatymus?

— Pagal prusiškus. Da klausia—, pagal kokius? Vat, ką nauji išėjo. Ne karnomis ir mes gi esame siuti taipgi...

— A, tai tu vadinas apie naujus valstijos įstatymus? Na, tenai apie mušimą nieko nėra.

— Kaip tai nėra? Kaip gyvas aš tam neitikišiu! Kad apie mušimą, tai ir nieko mat nebus? Kokioms plynioms da tuos naujus įstatymus iš duot? Taip aš mat ir tikėsiu, kaip gi ne...

— Na, netiki, tai ir sudiev. Neturiu laiko...

— Tik tu palauk, pons ablokate, aš da nepabaigiau gi tai apie savo dalyką. Juk aš tai ne gi iš tuščio atėjau, aš turiu reikalą. Tu tik man vat pa-akyk, kas man už šitą bus? O aš nors šimtą sykių vat tau gatavas prisiekti: ne iš piktumo aš tai, apsaugok Dieve! Taip sau, vadinas, išeina, norėjau apsigint. Bau ir lazda—tai kokia buvo? Vien tik vardas, kad lazda. Mažytė...

— Na, tuom geriaus dėl jus. Bet nėra man kada

— Kaip prieš Poną—dievą pons ablokate! Mažytė, ir laibutė... Visai nėra ko žiūrėti! Taip sulyg mano pirštu storumo. Kokia čia lazda?

— Tai ką čia lemeni? Jei-gu jis neapsirgo, tai tikrai jis ir teisman tavęs nepaduos.

— Apsirgt tai jis, padėkim, apsirgo.

— A, vat kaip! Kada tai buvo?

— Kada tai buvo? Na, tai žiūrėk jau bus kokios šešios nedėlios. O ne tai bus ir visi du mėnesiai. Alinėj.

— Vadinas, tai girtų reikalas. Ir ilgai jis išsirgo? Sakysim, tikrai atsigulė lovon?

— Taigi, mat, vadinas. Atsigulė.

— Ir ilgai pragulėjo?

— Ko jau! Ir dabar guli.

— Kaip? Tai, juk tai svarbus dalykas! Na, vat ką: aš negaliu su jumis stovėti. Man reikia į teismą. Ateisi paskui į mano konsultacijos rašting,—žinai? Pataikysi?

— Tik tu palauk, pons ablokate...

Bet advokatas dingo. Kada jis po trijų valandų išėjo iš teismo, jo klientas jau laukė prie vartų ir, matomai, pusė tina „pasistiprinęs“, garšiai jį pašuktelėjo.

— Vat tai gerai, bet gi pasigavau! Alinėj tai aš šitą — va čia netoli — sėdėjau ir laukiau; ir vis mįslinu: kad tik šitą į patį syki...

— Aš juk pasakiau jums: ateisite rašting.

— Tai tas niekis, pons ablokate, jus nesirupinkit! Ar tai sunkus čia darbas — palauk? Išmečiau sau porą čerkučių, tai šitas va... laikas ir perėjo nei nemačiau.

— Na, gerai. Papasakok greitai, ką turi ant širdies, o paskui ateisi rašting.

— Vat tai šitai... kaip reikia! Aš tai iš sykiu ir pamįslinau: štai pas ką reikia eit! Šitas man ištai—sys! Galva tai! Ir—dušėlė žmogus! Tiesiai pasakius...

— Gerai, gerai! Papasa-

kok tik greičiau, aš dar be pietų.

— Nu, didelis daiktas! Aš tuojaus viską šitą jums išdėstysiu... kaip yra. O tu... šitą... klausyk, tik gerai... akis į rankas... arba — kaip sako? — ausis. Nu, vat. Einu aš šitą alinėn. Žiuriu — tokia guli kruva... šito... malkų suprantį? Tai šposas koks! Puikiai?

— Vat ką, brolau: tu dabar eik... pasilsėsi, o paskui...

— Nu, nu, ką čia dal! Žmogus jų supratlyvas, aš matau; ir pasidabojai man... išsyk. Aš ir paskui, su mielu noru... O papasakot aš turiu tuojaus, dėlto kad...

— Gerai, papasakok. Tik jau greičiau.

— Ir įsikando, navatnas: „greičiau“!... Einu aš šito, alinėn; žiuriu — malkos suversta. Stoviu ir žiuriu. Je... O malkos pui—kios—s! Perdėm pušis ir alksnis. Vat aš ir mįslinu sau: kiek tai už šitas malkas mokejo? Dievaži, teisybe, pons ablokate!

— Aš tau rimtai sakau: arba kalbėk apie dalyką, arba...

— O tai kaip gi? Dalykas ir yra. Tik jūs klausykite, o dalykas... šitą tuojaus, kaip ant delno! Ištraukiau aš, vadinas, vieną... kaip čia ji?... pliauskę ir užsimojau. O čia kaip sykis, žiuriu, eina bičiulis. Brunneris Peteris... Aš jums visą teisybę, kaip priešais Dievą! „Ką tu čia veiki?“—sako. O aš jam sakau: „Nieko“. Potam truputiuką barkštelėjau jam... per galvą.

— Su pliauske? Už ką tu ji?

— Na, kokia ten pliauske? Pati mažiausia! Ir, kas svarbiausia, argi aš jį suduot, ar ką, norėjau? Už ką? Taip tik užsimojau... Manau sau: ve, pagązdysiu bičiulį. O jis — kur nebuves ir... šitą... ir pasisuko. Ne kitaip, jis tyčia tai! Vat ana, koks ir išėjo dalykas. Aš taip mįslinu: išteisis. Dėlto kad — už ką gi mane ims teisti? Kaip jūs sakot, pons ablokate? Išteisis?

— Išteisis? — Hm... tikrai negalima pasakyt... Reikės palaukt ir...

— Ką čia ilgai tamptyties? Męs su tavim, pons ablokate, vat kaip suderėsime. A—nt čysto. Jei mane išteisis — imk pinigų, sąžiniškai; o nu teis,—jau nesiginėvok: n—nei skatikučio ne gausi!

— Ar jūs pilname prote? Pagal kokios teisės jūs man dar statote kokias tai išlygas?

— Aa... n—ne patinka? Vat tai išsyk ir matosi paukštukas... Kad įstatymus gerai žinotum, užtektų smegenų nėra gerai imties už bylos,— nebijok, kitaip butum užgiedojes! Lik sveikas! Aš rasiu ir kitą!

Vertė Jievtė.

Viena protingo žmogaus diena brangesnė už kvailio metus.— *Arabų patarlė.*

Pasakyk man, kuo tu per dieną užsiimi, aš tau pasakysiu, kas iš tavęs išeis.

PERŽVALGA.

„Katalikas“ (42 nr.) sako: „Keli mėnesiai praėjo nuo laikraštinių susivažiavimų Brooklyne, N. Y., o iš to viso triukšmo ligšiol nematoma jokių pasekmių“. Toliaus sako, nežinia, ar suvažiavimo sekretorius išsiuntinėjo visoms užsienių lietuvių redakcijoms protokolo kopijas ir nežinia ar pildoma nutarimai. Į Liet. Spaudos Draugiją įmokėjo tik šios redakcijos: „Kataliko“, „Lietuvos“ ir „Vienybės Lietuvininkų“. Kur pasidėjo „Draugas“, „Darb. Viltis“, „L. Mintis“, „Keleivis“ ir „Tėvynė“? Laikas esą butų L. S. D. sekretoriui kun. A. Kaupui kitas redakcijas paraginti, nes jau artinas ir antras laikraštinių susivažiavimas.

Ant šito „Drauge“ (No 43) kun. Kaupas pasiskubė atsakyti tik nuo savęs, kad jis nuo L. S. D. sekretorystės jau senai atsiskyręs ir dabar jo vietą užima Dr. J. Šliupas.

Ką atsakys kitos redakcijos, nežinia. Lietuviškas nerangumas ir čia lošia pilną rolę. Jau neskaitant tų redakcijų, kurios lyg pripirtos, atadairo mis ir lyg bijodamos gėdos dalyvavo suvažiavime, o dabar tyli, net ir kiti visi veikėjai: komitetai, komisijos, etc. maloniai snuduriuoja. Taip va, nesigirdėt, ar ką veikia komisijos: apskelbimų, drauginės terminologijos sutaisyti, lietuviškų žemių pirkimui banko, etc. „Katalikui“ reikia pripažinti garbę už dailią iniciatyvą laikraštinių susivažiavime. Bet mūsų laikraščiams ir inteligentams reikia neužmiršti, kad pakol senųjų gerų sumanymų mes visi bendrai nevykysime, patol mes prilygsime kudiškams, greitai puolančiams prie naujų pažibūčių, kurių pas mus šiais metais ytin daug atsirado.

E pursi mouve!

„Prie bylių lietuvių parapijose. Serantono lietuvių bažnyčia, kaip rašė anksčiau „Draugas“ esanti vėl atimta į vyskupo pusę; buk vyskupo šalininkai gavo savo pusėn daugiau balsų iš parapijonų. „Darb. Viltis“ sako, jog tie „balsai“ buvę rankioti po apylinkes. Taip į Minersville vyskupo agitatorius kelis syk važinėjęs kalbindamas lietuvius į Serantoną ant klatingų balsavimų, o iš Forest City nuvežta buvę į Serantoną net keli karai, prikimšti „balsuotojų“. Tuomtarpu kitas korespondentas iš Serantono rašo „Lietuvoj“—lyg bažnyčia dar tebėra parapijonų rankose. Bėda tik su kunigu. Jie norį kun. Klenovskio, o vyskupas siulo kun. Kurą. Tas vėl gi išrodytų, kad parapijonai (vyskupo priešai) nebeteri valios ant bažnyčios.

Mahanoy City parapijonai savo kunigą, Pautienų, boy kotuoja. Bet tas inprašęs visus kitus kunigus, kad lietuvių nepriimtų su jokiais dvasiškais reikalais. Jis renkas kuodaugiau už vyskupą parašų.

„Keleivis“ po areštu. „Keleivis“ 43 nr. pasiskelbė esąs areštuotas už kriminališką

„libel“ (garbės įžeidimą) Cambridge, Mass. kunigui Kranskiui. Leidėjas, Gegužis, užsistatęs paranką, taip gi ir už redaktorių, Michelsoną. Sidlauskas uždėjęs \$500 kaucijos, iki teismui, kuris eis į Grand Jury. „Keleivis“ tačiaus tikisi, kad iš to nieko nebusi, o kunigus da smarkiau „akėsias“.

„Akėti“ geras daiktas. Tik negeistina, kad laikraštis su akėčiomis užlipa net ant kriminalistų suolo. Skundimas laikraščių yra baurus daiktas. Vienok mūsų laikraščiai labai jau žemina savo prerogativas. Ištikro paskutiniaus laikais iš lietuviškų laikraščių jau ne vienas butų nuakėjęs sulyg „Keleivis“, jeigu lietuvių nebutų toki kantrus spaudos žodžiai, ir jeigu valdžia žinotų, kaip pas mus etika yra laikraščių laužoma ir ypotos baurinama. Už principus reikia kovoti, bet nereikia auklėti publikos purvynė.

Mikas Petrauskas rašo „Lietuvoj“ apie lietuvišką konservatoriją. Ji jau išgyvena ir matosi ateitis. Rengia mokinius scenai. Stengiasi pateikti lietuvių kalboje operinius veikalus. Iš jos lietuvių neužilgo galės susilaukti artistų visose meno šakose, muzikų. „Netolimoj ateityj,—sako,—jau įstengsime pastatyti didesnius operinius veikalus ir pasirodysime prisirengusiais“.

Žinomas mūsų rašytojas (tiesa, ne iš rašymo), p. Konst. Jasiukaitis žinodina Amerikos lietuvių scenos mėgėjų, kad jis draudžias statyti ant scenos jo veikalėlį „Alkani žmones“ ir kitus, nepasiklausus jo. Bet kadangi jis toli gyvena—ant salos Capri, Italijoje,—tai jis ingaliuojąs tame Chicagos „Dramatiškąjį Ratelį“. Kas norės jo veikalus lošti, turi kreiptis šiuo adresu: S. Strazdas, 2030 Canalport ave., Chicago, Ill.

„Iškilo 11—ka S. L. A. kuopų. „Keleivis“ 43 nr. patilpo pranešimas, jog 11—ka kuopų Connecticuto valstijoje apsirinko sau už organą patį „Keleivį“, kuris kitame numeryj jau patalpįsias tų kuopų suvažiavimo (rugp. 14 d. New Haven'e, Con.) protokolą. Nauja sekcija išsiuntinėsianti visoms SLA kuopoms ir pavieniams sąnariams blankas, kad nubalsuotų: ar SLA nauja konstitucija turi but priimta nuo Naujo Meto ar laukti kito seimo (sekcija eina prieš priėmimą). Sekcija tikisi, kad bene reikis ir extra—seimas susaukti. Jos komisijos nariais pasirašo: M. J. Vokietaitis, Jonas T. Kazlauckas, St. V. Bakanaukas, Juozas A. Sunskis, Jonas S. Pruselaitis.

Kaip tik tuom patim laiku pasirodė „Tėvynėje“ S. L. A. centro valdybos apskelbimas, jog iš Conn. valstijos kuopų yra suspenduoti 45 žmonės, tų tarpe ir viršų minėta komisija.

Męs neesame šalininkais to naujos konstitucijos. Bet visgi nesimato reikalo kelti tokią suirutę progresiškąje organizacijoje, kurioje konstitucija

gali but seimas nuo seimo gerinama ir tobulinama.

Škotijos lietuvių socialistai pasidalino į dvi dali: vieni pasilieka prie Liet. Soc. Sąjungos Didž. Britanijoje, kiti prisidėjo prie „Independent Labor Party“ (nepriigulmingos darbo partijos). Vardu šios sekcijos, p. J. Čerkevičius (buvusis kadaisiai mūsų bendradarbis) „Rankpelnio“ 41 nr. aiškina dvi prisidėjimo prie anglų priežastis: 1) darbininkai vistiek turį šalies politikon susiliet, 2) maža ten mokesčiai.

Kiečalis—capitalistas. Nušautasis Missouri valstijoje ir pereitą savaitę Grand Rapids'e, Mich., palaidotas lietuvis pigilistas, Stasis Kiečalis (Ketchel) paliko savo turto \$100,000. Visą tą jis surinkęs cirkuose ir ant scenos eidamas kumščiuoties. Visas turτας liekas jo motinai, Julei Kiečalienei.

Montreal, Can., kaip rašo į „Draugą“ jau nebeteke garsaus kunigo B. Šlamo (Brooklyne buvusio „Vytauto“ prie Jocio kompanijos.) Ten dabar atvykęs naujas kunigas, S. Kučas, bet parapijonai neprimą, iki neprisizadės valdyti parapiją sykiu su komitetu. Todėl parapija visai nykstanti.

Lietuviai klerikai „Draugas“ rašo, jog iš Wilkes Barre, Pa., išvažiavę du lietuviai: Pr. Aleksaitis ir V. Aziukas į Saint Viatner's dv. seminariją. Tenai jau esą šiemet 7 lietuviai.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Amerika. Ex—prezidentas Ruzvelt apskelbė savo laisvą demokratų partijos vadovus. Jis vadina juos atgalei visais ir priešais darbininkų judėjimo. Podraug išjuokia tuos, kurie nurodo, buk Ruzveltas noris palikti Amerikos karaliumi. Anot jo, Ameriką jau ir užmiršo apie karalius.

Rusija. Atsidarė 4—tasis Dumos posėdis. Buvo įnešta pagerbti atsistojimu atmintį neseniai pasimirusio prof. Sergiaus Muromcevo, bet vice—pirmininkas įnešimą atmetė. Todėl pakilo triukšmas ir visi kadetai bei radikalai apleido Dumos salę.

Pagaliaus laikraščiai pranešė, jog Finlandijos seimas tapo jau paleistas. Pasibijoję valdžia vienok jo visai uždaryti, todėl caro liepimu apskelbta nauji rinkimai seimant 2 d. sausio 1911 m.

Spalių 12 d. Peterburge su didele pagarba tapo palaidotas viens iš labiau atsižymėjusių Rusijos orlaivininkų, kap. L. M. Maciejevičius, kuris 8 d. spalių per „orlaivininkų šventę“ tragiškai pražuvo: užsimušė krisdamas iš 400 metrų aukštybės su Farmano aeroplanu. Minios žmonių lydėjo jo lavoną. Maciejevičiaus žmonai valdžia skiria metinės pensijos po 1,800 rub., o dukterei—po 600.

Kauno kalėjime pasikorė Katrė Gedvilienė, sesuo buv. antiosios dumos atstovo Gudavičiaus, pasmerkta ant pusantų metų tvirtovės už dalyvavimą 1905 metų revoliucijoje.

Rygoje latvių dienraštis „Jauna Dienas Lapa“ nubaus-ta 100 rub. už perspausdiniš „Rus. Viest.“ straipsnio „Provokatorius“.

Prisiartino 300 metų sukak-tuvės viešpatavimo carų Romanovų dynastijos. Jų atžymėjimui bus įvairiuose miestuose pastatyti milžiniški paminklai ir viena didžiausi cerkvė. Tam tikslui dabar visose cerkvėse renka aukas.

Į Val-t. Tarybą nuo Kauno gub. dvarininkų išrinktas A. Meistavičius, lenkas, bepartijinis.

Gudrus makleris Odesoje, kuris sujieškojo butą pabėgusiam Persijos šachui, dabar pasiuntęs pasiulimą tokias pat geros prieglaudos pabėgusiam Portugalijos ex—karaliui Manueliui. Jis išgiriąs Odesą, kaip geriausią netekusiems sosto monarchams vietą.

Portugalija. Po revoliucijos regis viskas aptilo. Dabar sostapilėje Lisbonoj kariuomenė turi biskį darbo su buvusiais revoliucionieriais, kurie nenori atiduot valdžiai ginklų ir vis bando išplėsti į sergiamus klostorius.

Lisbonoje sustreikavo 8,000 ek—presmanų. Tas nesustiprėjusiai valdžiai padarė daug kėblumo. Kapitalistai emė leisti paskalus, kad darbininkai neapkenčią naujos respublikos. Kad neinkiršint visuomenės, valdžia pristatė už eks—presmanus kariuomenę ir ugnagesius.

Nauja valdžia emėsi už mokyklų klausimo. Panaikinta tapo teologijos fakultetas Coimbra universitete ir paliuosuoti visi profesoriai bei studentai nuo religiškos prisiegos. Iš mokyklų pašalįs religijos mokslą, o jo vieton įves auklėjimą jaunuomenės pilietiškąje doroj. Portugalijos ambasada prie Vatikano paversta į paprastą legaciją.

Turkija. Dideli politiški svyravimai duodasi jausties per visą Balkanų pusiasalį ir atsikaria jie pačiame Konstantinopolyj. Kaip žinoma, jaunaturkų intekmė ant valdžios pradeda pulti žemyn. Pašalinės tautos, kaip va Macedonijoje bulgarai ir graikai, atvirai prieš turkų valdžią priešinasi. Tas pats ir su drusais Syrijoje. Juos turkai norėjo nuginkluoti. Bet šie nesiduoda. Sako: nuginkluosite, tada męs negalėsime apsiginti prieš jų mokesčių rinkikų ir policijos sauvalę. Europoje į jaunaturkių politiką šnai riai žiuri, kad jie nori išaukti karą tarpe Turkijos su Graikija ar Bulgarija, kurias Europa remia.

Ispanija. Sostinėje Madride užsibaigė tarptautiškas kongresas „baltosios vergijos“—pasišventusių žmonių naikinimui paleistuvystės. Sekantis kongresas nutarta laikyti Londone, 1913 m.

Siamas. Pasimirė Siamos karalius, Chulalongkorn I, 57 metų, kurio pilnas vardas — Somdech Phra Paramindr Maha. Atsižymėjo pirmiejiškumu. Jo vietą užima kunigaikštis Chowfa Maha Vajira vudh.

Iš Lietuvos.

Griškabudis, Naumiesčio apskr. Siemet javai apie mus gerai užaugo. Ukininkai daug visko prisikrovė: rugių, kviečių, miežių, avių, šieno ir dobilų. Turės grūdų ir pašaro. Linai taipogi geri. Kalba, kad šiemet bus brangūs sėmenai. Bulvės gražios, tankios ir miltingos, dar nekastos. Randasi surudijusių, bet ne po daug.

Mokyt. Juozas Usas.

Bartinkai, Suvalkų gubern. 25 rugsėjo ukin. J. Z. nakčia apkulė savo 7 metų piemenuką ir išvijo iš namų. Vargšas, jieskodamas sau nakvynės, pa ilso ir užmigo lauke. Kišenėje jis turėjo duonos. Kas žin iš kur stėjo kuilis (tekis) ir pradėjo vaikina draskyt. Pagirdę vaiko riksmą, tuoj atbėgo bernas. Piemenukas visas buvo sužeistas. Nunešė jį pas artimiausią ukininką.

Vaje koks tai pasielgimas!

Berželis.

Kurtuvėnai, Šiaulių ap. Mūsų arklus ir raguočius gyvulius užpuolė snukio ir ragų liga, o kiaulės serga raudonlige. Daug gyvulių stimpia

K. M.

(„Saltinis“.)

Griškabudis, Naom. pav. Griškabudžio kai—kurie „Liet. U—ko“ skaitytojai gavo „dovanų“. Bet spėkit kokių? Ugi „Pirmievių Ziedų“, net po kelis numerių (nuo 1—8). Ant juostelių pirmo adreso riebiomis raidėmis užrašyta: „Pirmieviui Lietuvos Ukininko skaitytojui“. Ant juostelių nei markių, nei krasos antspaudų nebuvo. Matyt, čia apsieita be pačtos. Indomu, ką šituo norima pasiekti.

M—r—vitas.

Kupiškis, Ukmerg. pav. Krata. Rugs. 13 d. Kupiškio žandaras su urėdninku ir dviem sargybiniais krėtė Razių sodžiu Juodakį. Paėmė daug laiškų ir taip rankraščių, išgrabaliavo visur, po drabužių kišenės ir kt., bet svarbaus nieko nerado

Jaukutis.

Peterburgas. Lietuviatėms. Mūsų žmonės kalbėdavo (gal ir tebekalba), kad mergaitė Peterburge vieta gauti, tai tik nusipirkti, — vieną dieną, sako nuvažiavo — antrą ir tarnystėj; už metų g ir panaitė... Dabar pažūrėkite kokios tos tarnystės ir panystės: mažoj virtuvėlėj per dieną prakaitavus (ir nakvynė dažnai toj pačioj) — už 5 rublius mėnesy, su savo drabužiu — tai puikiai galima prisiponoti?

O ir tokią vietą iki surand, ne mažai žmonių išlieja.

Prisijėjo su viena tokia lietuve susitikti. Paklausiau, kur tarnauja? — Pas turtin-

gus ponus, atsakė: — Gerai sekas? — Oi blogai, labai blogai — du tiktai svarus duonos į dieną tegavau, o darbo, — 5 kambariai reikia išvalyti ir 5-ki apskalbti. Kad buč žinojus, skundėsi, iš namų bučiau nevažiavusi. O dabar bijau išeiti, vėl kokį mėnesį prisieiti be tarnystės pabuti, iki kur kitur kokią vietelę pasisektų surasti.

Jurgis Bertalčius.

(„Liet. Ukin.“)

Vilnius. *Mariavitų mokyklos.* Vilniaus mariavitai atidarė Vilniuje skaitymo, rašymo ir rankų darbo mokyklą pagal programą Vilniaus valdiškosios blaivybės globėjų komiteto.

Pompėnai, Pan. ap. Rugsėjo 20 d. dvarininko p. Juozo Kozakausko rūpesniu Pompėnuose buvo gyvulių paroda. Parodon buvo priimama tik ukininkų valstiečių gyvuliai. Suvesta buvo parodon 167 arkliai ir 57 karvės. Parodą aplankė ir Kauno gubernatorius Veriovkinas. Savo prakalboje, atidarant parodą, gubernatorius išgyrė valstiečius už sumaningą ukininkavimą ir gyvulių auginimą. Per parodą grojo Panevėžio Juozapiečių orchestra. Ukininkas Olšauskas nufotografavo ir visą parodą, skyrius ir grupes. Parodos komitetas už geresnius gyvulius paskyrė dovanas: vienas aukso medalis, vienas skaishtarvio, 50 rublių pinigais, hollandų veislės karvutė, du anglų veislės paršiuku. Iš viso išduota 20 dovanų.

Paroda užsidarė 6 val. vak. Aplinkiniai ukininkai labai dėkingi parodos įrengėjams.

Skyrėjas.

Obeliai. *Girtybė tarp vaikų.* Iš 52 vaikų, ruošusių šiemet prie pirmos išpažinties ir komunjijos, visai neragavusių svaiginančių gėralų buvo tik tai vienas, gėrusių alaus 51, gėrusių degtinės 28 ir pasigėrusių 11 vaikų.

— Obeliečiai steigia ugniausių draugiją. Vietinė policija renka žinias apie įsteigėjų ištikimybę ir pareikalavo 7 rub. dr—jos publikacijai. Jau įsirašė draugijon apie 30 žmonių. Galma tikėtis, kad dr. ja neužilgo pradės veikti.

K. Blaivutis.

Kaunas. Siemet beveik visose mokyklose mokinių skaitlius žymiai padidėjo. Tuo tarpu lietuvių kalbos išguldoma ikišiol nebuvo; tik šiomis dienomis teko išgirst, kad vyru gymnazijoje busias lietuvių kalbos mokytoju p. Poderys, o p. Losickaitės moterų gymnazijoje p. Urbonas, — „Saulės“ dviklasių mokytojai. Šiuodu vyru parodė nemažą pilietišką drąsumą — mokytojaut beveik be pinigisko atlyginimo. Kauno lenkai moksleiviai mokosi savo prigimtos kalbos už visuomenės sumetus pinigus; lietuviams moksleiviai privalo tuštinti ir taip nepilnas savo kišenės, nes už lekcijų lankymą mokama 6 rubliai; Lietuvų visumenei tai neropi; link to j kurčia. Nerangumas matomas visose šakose. Kad ir, sa-

ky-im, p. Naujailio kningyno uždarymas. Lenkas lietuviškoms kningomis verčiasi, o lietuvis negali, nes lietuvių grynai sąžinė apsieina be jo: pas lenką ir arčiau ir maloniau. P. Naujailio kningyną likvidavus, belieka tik vienas grynai lietuviškas kningynas, p. Onos Vitkauskytės, neskaitant visokių bogomazų dėl patriotizmo išstačiusių lietuviškus parašus ant iškabų.

A. P.

Rukainiai, Vilniaus apskr. Vilniaus gubernatorius gavo iš vidaus dalykų ministerijos raštą, kuriuo Rukainių sodžiu leidžiama statyti bažnyčia ir skiriama iš Rukainių sodžiaus bažnyčiai plečius 1.12 dešimtinių. Bažnyčia negalinti buti arčiau 100 sienelių nuo cerkvės tvoros.

Perkėlimai. Šie metai iš Gardino valstybės banko iškelti į Rusijos rytų miestus penki katalikai valdininkai, ju vieton pasodinti rusai. Iškeltyj tarpe yra ir vienas lietuvis, M. Kriščiūnas. Dabartinė vyriausybės politika tvirtai eina reakcijos pramintais keliais.

8.000 r. nuostolio! Buvusioji šią vasarą Rygos mieste latvių dainų šventė davė, kaip dabar pasirodė, 8 tūkstančius rublių nuostolio, net kiek daugiau. Šventės komitetas noris buk, kad tą nuostolį prisiimtų koncertinio namo statytojas p. Eirenbergis, kuriam komitetas vieton sudėtyj 38.000 rub. siulo tik 31.000 r. Kādangi p. E. nesutinka, o komitetas daugiau neduoda, tai tikriausia — visa byla net teisme atsidsurs. Lindnai kai—kada pasibaigia „šventės“.

Mirė Konopnickienė. Rugsėjo 25 d. 6 val. rytą mirė garsi lenkų rašytoja Marija Konopnickienė. Gimė Konopnickienė Sniontkuose 1846 metais. 1870 metais išvažiavo Varšavon ir tik 1876 metais pradėjo spaudoje rodyties jos poezija. Nuo 1884 metų ji redagavo moterų laikraštį „Swit“ iki tas laikraštis ejęs. Mirė M. Konopnickienė uždegimu plaučių.

(„Viltis“.)

Laiškas iš kalėjimo.

Gerb. „Vien. Liet.“!

Aš skaitydamas jūsų laikraštį daug atrandu įvairių žinučių apie lietuvių krutejimą ir jų gyvavimą, iš visų vietų, kur tik lietuviai apsigyvenę. Taigi pavelykit ir man šį bei tą aprašinėti ir iš mūsų skyriaus!.. Nors gal ir mažai kam apeina, kas do buvis prasikaltėlių, bet vis gi mums malonu yra pasidžiaugti, jeigu ir kalėjime kas naudinga; taigi ir pas mus randasi lietuvių, kaip ir visoj Amerikoj, nors neperdaug; šino laiku esame čia visa dvylika. Laikraščių lietuviškų teturime 3-is: „Vien. Liet.“, „Lietuvą“ ir „Žvaigždę“. Knygų liet. beveik kaip ir nėra! Anglišku knygų duoda mums įvaliai, tik mažai iš lietuvių kuris moka

angliškai skaityt; ale tikimės, jog su laiku visi išmoksime skaityt ir rašyt, užtai privalo me ištarti širdingą ačiu mūsų vyriausybei, kuri suteikė mums vakarinę mokyklą, kurioje gerai mokytojas lavina mus neregius rašto ir šviesos. Nors žmonės kalba, jog piktadarys, pakliuvęs į kalėjimą, girdi dar daugiau ten pikto išmoksta, bet nevisuomet tai tiesa. Nežinau, kaip kitur, bet šiame kalėjime nieko tam panašaus nėra. Žinoma, kuris nori ką piktą daryti, visur pataiko, taigi ir liuosas budamas; juk tam nereikia didelio mokslo! Išmaukęs už kvoterį degtinės ir supliekia kokiam nors... „bedieviui“ per makaulę: šia tau už netikėjimą!..

Pas mus jau to nėra: visi blaivūs, visi lygūs. Jeigu kuris ir prasižengia kuomi, tai už tą buna nubaustas. Taigi ir tikimės išmokti tą, ko mus mokykla mokina, bet nieko pikto.

Yra mums ir dvasiškas ganytojas, kuris tikiantiems atlaiko pamaldas kas nedėdienis, taipgi išklauso išpažinties, o kaip per dydėsias šventes, kaip tai: kalėdas, velykas ir sekmines, tai gana puiku mūsų bažnyčioj! Kunigas laiko iškilmingas pamaldas, ateina giesminių choras, gražiai užgieda prie vargonų. Visa tai surengia savo rūpesčiu mūsų klebonas N.

Toliau jau nieko naujo; dienos slenka povaliai; užduotį savo pildom, kurie sveiki. Piknių ir balių pas mus tokių nėra, kaip esantiems liuositybėje, taipgi ir uždabijų neturim. Pertai gi lietuviams nelinkėtina čia vieta!..

Jonas Gudavičius,

Drawer N. Trenton, N. J.

TARP AMERIKOS LIETUVIU.

Detroit, Mich. L. S. S. kuopos parengtose prakalbose, p. K. Šeštakas, Valparaiso studentas per dvi dieni laikė prakalbas. Pirmą dieną aiškino kaip lietuvių gyvenimo Azijoje ir peršoko ant šių dienų kapitalizmo. Sako: ateina šiandien darbininkas darbo prašyt; pirmas atėjęs prašo \$2, antras — \$3, trečias — \$5. Čia publikoje pasigirdo tuo kušdėjimosi kritika. Kalbėtojas susizgribo ir pasitaisė: aš, sako, „pasimilinau“ — prabočykite. Šitaip turi but: at eina „singelis“ — dirba už \$1, senelis prašo \$1.50, ženočius jau \$2. Ir taip toliaus. Ant šito paskiaus iš publikos kritikeriai atrėmė, kad kalbėtojas nepažįsta tikrosios darbininko psichologijos, nes, kiek žinoma iš gyvenimo, vedusieji pas mus dirba už mažiausią kainą, nes jie bijo palikti savo moterės ir vaikelių be duonos; o pavieniui — kas jam? jis tik save maitina, ir tik iš tokių randasi pigiausi darbininkai. Jei netinka, jis eina sau kitur, o su šeimyna to nepadarys.

Ant rytojaus kalbėjo apie lietuvių krikštą ir socializmą bei religiją. Lietuvos istoriją išguldė pagal Sim. Dau-

kanto ir Dr. Šliupo rašymų, o religiją — tai jau iš savo galvos. Užtai istorija ejoji gana švelniai, bet religija biskij sunkiau. Po kalbos pasipylė iš publikos klausimai, kuriuos atsakynėdamas kalbėtojas net pailso ir matyt neteko kantrybės, nes kada iš publikos koks tai zingeiduolis pakilęs paklausė: „Ponaiti, ar Jėzus buvo „socialistu“? — kalbėtojas palaukęs valandėlę, šiaip jam išaiškino: „Jėzus tiek suprato apie socializmą, kaip jautis apie astronomiją.“ Išaiškinimas, kiek matyt, buvo užganėdinantis...

F. Gražis.

Grand Rapids, Mich. 20 spalių atsibuvo laidotuvės Stanley Ketchel (Klecer) lenko (lietuvio? Red), kuris buvo plačiai žinomas amerikoms, kaip šampion kumštinnikas. Ketchel buvo nušautas Missouri valstijoje pas kokį ten farmerį. Laidotuvės atsibuvo karališkai; lenkų bažnyčioj su didžia iškilme dalyvavo netik lenkų, bet ir amerikonių draugystės, k. v. „Elks“ ir jaunuomenės benas griežė gedulingus maršus iki—pat kapinių.

Taipgi palaidojom a. a. O. Gelambauskienę; dora buvo moteriškė; savo sergantį vyrą ir du kudikiu maitino per keletą metų, bet giltinė nežiūr į akis, išrovė moterį iš tarpo šeimynos; mirė po mažu. Laidojimui buvo daryta kolekta iš visuomenės. Pasisekė surinkti keletą dolerių, bet kunigui Matulaičiui buvo iš to tik šienpjūtė, nes už pamaldas atlupo \$15. Štai kame pas kuniga artimo meilė! Nežiuri, kad vyras liko sergas, su mažais kudikiiais ir tam sykiui neturi ko pavalgyti...

Prieš teismą stoji dvi moteris lietuviškos už vogimą drapanių iš krautuvės; viena tik ką iš Lietuvos pribuvusi, kuri prieš teisėjus teisinosi, buk nežinojus, kad Amerikoje reikia imant ką iš krautuvės mokėti. Teismas, nežiūrėdamas ant to, liepė užmokėti abiem po \$50 arba atsėdėti po 60 dienų.

Lietuvos Sūnų dr—stė tikrai turės prakalbas 6 d. lapričio; bus keletas kalbėtojų, tarpuose dainos ir deklamacijos; lietuvių su nekantrumu laukia tos dienos.

Jaunuomenė ženijas, vestuves daro salėse, o iš svečių reikalauja dovanų, kad muštų torielkas ir mestų kiek kas turi. Visai barbariška mada ir laikas butų ją pamesti.

J. Garnupis.

Chicago, Ill. Lietuvių visuomeniškas judėjimas žymiai kyla: rengiama prelekcijos, prakalbos ir pasilinksmimų vakarai, kurių nesuskaitoma daugybė su labai margo mis programomis.

Pribūva daugybė žmonių iš kitu miestų darbo jieskot, bet tuo tarpu Chicagoj sunku gauti darbas; per tai skaitlius bedarbių kasdiena vis didinasi. Dabar iškilo didelis rubsiuvių streikas; pirmiausia susstreikavo „Hart Seaffner ir Mark“ bendrovės darbininkai; viso 48 dirbtuvės; skaitlius

darbininkų siekia į 13.000. Žinoma, tarpe streikierių ir policijos, kurią nusamdė kompanija, buvo net kruvini susirėmimai. 15 d. spalių ir 17 d. prie dirbtuvių, į kurias buvo atėję streikieriai išsauti darbininkus į streiką, policija uoliai stoji ir nenorėjo išleisti iš dirbtuvių, kurie pats norėjo išeiti; buvo uždarinėtos visos durys; darbininkai lindo per langus; tuli pats susižeidė, kitus policistai su lazdomis daužė per galvas; įvyko kruvinos muštinės tarpe policijos ir darbininkų; trys policistai likosi mirtinai sužeisti ir keturi streikieriai taipgi apdaužyti, ir apie 12 tapo areštuota visai nekaltų, kurie nieko bendro neturėjo su tuomi streiku. Visi jie turės stoti į Grand Jury. Iš kilo streikas delei per daug mažos uždarbės ir žiauraus apsiėjimo su darbininkais. Kasdiena streikierių skaitlius didinasi; iki 24 d. š. m. pasiekė skaitlius iki 25.000. Dabar jau paskelbtas generališkas streikas. Visų rubsiuvių čionai priskaitoma į 45.000. Streikierių reikalavimai yra šie: pripažinimas unijos, pakėlimas algos ir žmoniškėnis apsiėjimas su darbininkais. Į uniją labai noriai žmonės rašosi, taipgi stipriai laikosi; streikieriai negrįžta prie darbo; labai mažas skaitlius randasi streiklaužiu. Bendrovė negali išsilaikyti ir regis bus priversta pripažinti uniją. Patėmyta, jog streikieriai baudžia ir streiklaužius, per tai jų skaitlius mažinasi; iš antros pusės tulos drabužių krautuvės iš kitų miestų apskelbė boykotą tai bendrovei, jeigu nesitaisys su darbininkais. Šiame streike dalyvauja didelis skaitlius ir lietuvių, bet lietuviška spauda mažai atkreipia atidžios, taipgi ir vietinė inteligentija visai nesirūpina; matosi, kad kalbėtojų tarpe streikierių, apart darbininkų, inteligentų nepasirodo; matomai mūsų inteligentijai darbininkų reikalai visai neapeina.

Chicagietis III.

Rumford, Me. 16 d. spalių atsibuvo prakalbos. Kalbėtojai buvo vietiniai. Pirmas kalbėjo J. Grušas. Perbėgo Amerikos istoriją. Publikai labai patiko. Antras kalbėjo P. Baltrėnas, — ragino prie organizacijų ir skaitymo laikraštį ir kningų, nežiurint jų pakraipos. Trečias kalbėjo A. Kirkutis, — ragino žmones prie meilės ir nurodė praeitus negerus darbus. Publikai tas ir labai patiko. Po prakalbų buvo deklamacijos M. Kozlauckiutės. Ši mergaitė pirmu syk pasirodė ant pargrindų, už tai publika pasveikino ją delnų plojimu.

Pasibaigus viskam susitvėrė moterų draugystė iš 22 narių. Turim viltį, jog ir moteris pradės žengti prie apšvietos.

Publikos buvo pilna svetainė ir visi likosi užganėdinti.

— Darbai eina gerai, ir iš kitur pribuvus nesunku juos gaut.

P. A. B.

So. Brooklyn, N. Y. Dr. D. L. K. Mindaugio keli sąnariai, per prašymą prikalbino draugystę imties už įsteigimo kningyno. Draugystė prisimė prie to labdariško darbo, ir kaip pradžia leidimą laikrodėlio. Tik iš to ne daug pelno tesurinko.

Spalių 6 d. atsiuvo mitingas. Kningyno komitetas prašė draugystę, kad paaukėtų kningyno naudai nors \$10. Draugystė komiteto prašymą visai atmetė iš tos priežasties, kad draugystė „nesubankrutytų“; o kningynas visai esąs nereikalingas. Komitetas rodo aiškino, kad dėl mūsų apšvieta yra labai reikalinga; bet kai kurie sąnariai atsakė, kad kningynas dar labiau gali juos sutamsinti. Paskui paėmė balsą sąnaris J. Szezo, prakalbėdamas: „Guodotini prezidentas ir draugai! Gaila man, kad tamsybė turi jumis suspaudus savo naguose; jūs nešate sunkų jos jungą, ir dar kningos bijotės, kaip velnias kryžiaus. Jeigu draugams yra baisus dalykas visiems paaukoti \$10 kningynui, tai aš iš paskutinio paaukoju \$10 kningyno naudai. Tik tai imkitės prie skaitymo ir apšvietos.“ Nekurie sąnariai ištare ačiu, o kiti užsirustino. Laikas bet gi būtų mums pamesti tamsybė...

Tamsybės Priešas.

East Cambridge, Mass. 23 d. spalio čia buvo nemažas subruzdymas: mat įšventintas tapo akmuo naujai lietuviškai bažnyčiai, vardu „Nekalto Prasiėdimo“, kuri, anot „Boston Post“ lietuviams apsieisanti į \$50,000. Ir sako dar kai-kas, jog lietuvių biedni!

Priuvo koks tuzinas kunigų, atuzė automobilij ir vyskupas. Minia ant pirštų pasistiepusi žiūrėjo: ar daug išlėks iš šventinamo akmens velniukų. Bet nei vieno nematė. Mat dar nespėjo niekas čia prigriešyt...

Kun. Dragunavičius „Keleivij“ rašė, mokindamas jo skaitytojus, kad neskaitytų bedieviškai-moksliskų raštų, reikia skaityt tik biblija. Kas žin, ar kun. Dragunavičius būtų atlėkęs ant biblijos lapo į Cambridge, jei tie bedieviai-mokslinčiai nebutų išradę elektros ir išmislinę automobilius?

K. M. Armonas.

Springfield, Mass. Cionai lietuvių yra apgyventa nuo keletos metų ir vis daugi nas. Tarpe lietuvių atsitinka ir visokių priepolių. Taip va, netikėtai pasimirė arti 40 metų senumo, ir nevedęs, Jurgis Naujokas: rastas buvo 15 d. spalio nukritęs į upę „Conn“, nuo 25 pėdų augščio akmeninės sienos. Galva buvo susikulusi ir be gyvasties. Velionis buvo labai palikuęs prie svaiginančių gėrimų. Neprigulejo jokion draugystėn, tik ten, kur jis dirbo, ir išten gavo \$100. Paėjo iš Suvalkų gub., Braziukių kaimo. Pragyveno šioj šalyj apie 18 ar 19 metų.

Palaidotas su visomis baz-

nytinėmis apeigomis, kuriose dalyvavom ir mės jo broliai: Vincas, Izidorius ir Jonas, gyvenantys Detroit'e. Tik mės nežinom, kas per priežastis buvo mūsų brolio mirties. Meldziame Springfield'e, Mass., gyvenančius „V. L.“ skaitytojus, jei ką apie tai atsisinosite, praneškite šiuo adresu:

Jonas Naujokas,
687 Collins Str.
Detroit, Mich.

Vietines žinios.

— Pereitą nedėdienį užibaigė Belmont Parke antros tarptautinės skraidymų lenktynės. Augščiausiai pėtnyčioj užlėkė amerikonas Johnstone — 8471 pėdų, net už debesų, su Wright'o sistemos lakunu. Dalyvavo apie 20 skraidomų mašinų — keletas iš Francijos ir Anglijos. Publikos susirinkdavo kasdien į 20,000. Keletas aeroplanų sugedo, o amerikonas Brookins ir francuzas Le Blanc biskį susikulė.

— 12 lapkričio Liet. Apšv. Dr-stė, po reziserija p. P. Bukšnaičio, lošia Brooklyne pirmą sykį p. Petrausko operetę „Adomas ir Jieva“ arba: kodėl rojus prarastas.

— Ateinančiam mėnesij vėl atvyksta Amerikon žinomas lenkų stipruolis Zbyszko, imties su stipruoliu Gotch.

— S. Daukanto Dram. Dr-stė jau surengė scenai „Blindą“ kuri bus statyta 19 d. lapkričio dideleje McCaddin sašėje. Ruoškitės, lietuviai, pamatyti šį stambų veikalą.

— Pamesti 20 bilietų operettės „Adomas ir Jieva“ rengiamos lošti lapkr. 19 d. McCaddin Memorial Hall. Bilietai dešinės pusės: 2 į Box B, 8 bil. orchesteros į eilę No. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 ir 16; 10 bil. į eilę I NN 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20. Jei kas rado, meldziame atnešti į „Vie nybės Lietuvnikų“ redakciją.

New Yorko Zinios.

— Moterų klubų federacija paleido savo sąnarėms nubalus: ar sutinka moteris, kad New Yorko teatrų lošimai: dramos, etc., būtų pirmo motališkai cenzuruojami, kaip to reikalauja naujai įneštas Beckerio billius. Beveik vienbalsiai moteris išsireiškė esą priešingos teatrų cenzurai.

— Nauja kova iškilo prieš ištivirkimo ir lošikų namus. Policijai prisakyta daryti visur nužvelgtose vietose kratas, konfiskuoti lošimo aparatus ir nufotografuoti randamus vyrus ir moteris.

— Pereitą subatą New Yorko suvienytų draugysčių su rengimu atsiuvo labai grėzus vakarelis, ant 214 E. 2nd St. Pelnas inkurimui lietuvių mokyklos. Liksią apie \$80.

Krasos dėžutė.

V. T. Lietuvoje:— Apskelbimas dėlei aukų rinkimo Tamstos mokslui, laikraštūn det neišpuola, pagaliaus jis neatneštų jokios ir naudos, nes moksleivių šelpimas pas amerikiečius yra vedamas per tam tikras draugijas, kurių viena („Aušrai“) mės ir Tamstos laiškelį perdavė.

J. Dereškevičiui:— Aukas pakvitavojame, bet žinutės neindėsime, nes labai vėlyva ir jau apie tą buvo seniau rašyta.

Netikęs paveldėjimas.

Yra gerai žinomas faktas, kad vaikai paveldėja nuo tėvų ne tik jų geras puses, bet ir blogas. Netikusias paveldėjimas yra ligos ar palinkimas prie jų. Tokie žmonės ypatingai turi rūpintis savo sveikata ir mės norime tokių, kurie vargsta dėl reumatizmo, nerviškumo ir kitų chroniškų ligų, akį atkreipti į Trinerio American Elixir'ą iš kartaus vyno, kurs panašiuose atsitikimuose tikrai atieikia puikių pasekmių. Reikia atminti tai kad geras suvirinimas yra sveikatos pamatas, o American Elixiras kaip tik yra stebėtinai puikus vaistas virinimo netvarkai taisyti. Jis taiso visų organų veikmę, numalšina sopes ir diegulus, gydo vidurių ligas, nesuvirinimą, kad ir užsisenėjusį, reumatizmą, galvos skaudėjimą ir žarnų nesveikatą. Elixiras yra dabar daug stipresnis ir turi didesnę gydymąją galę negu pirma. Vaisių sankrovose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Didelės prakalbos.

Brooklyne, N. Y. ketvergo vakare, Taut. Namų salėje bus prakalbos. Lietuviškai kalbės geresnieji kalbėtojai, o angliškai nuo unijistų ir socialistų partijos kandidatas ant vice-gubernatoriaus, p. Strebel. Nuosirdžiai lietuvius kviečia

L.S.S. 19 kuopos komitetas.

Pajlėskojimai.

Jieškau savo pusbrolio Juozo Armonsko ir draugo Juozo Jasiulevičiaus. Girdėjan, kad priuvo į Ameriką, Waterbury, Conn. Paeina iš miesto Virbalio, Suvalkų gub. Atsišaukite šiuo adresu:

J. Levandauskas,
123 Berry Str. Brooklyn, N. Y.

Jieškau savo vyro Kazio Jušo, kuris mane apleido pereinio balandžio mėnesij ir išvažiuo nežinia kur. Jeigu kas žino kur jis yra ir duos man žinią, gaus dovanų \$5.

Barbora Jušienė,
112 Grand Str. Brooklyn, N. Y.

Jieškau Marijonos Kundrotaitės Kauno gub., Szveksnos par., Sziurėišių sodžiaus. Girdėjan gyvenusi Brooklyne, N. Y. ir ženota, tik nežinau po vyrų pavardės. Turiu svarbų reikalą. Meldžiu atsišaukti jį patį ar kas kitas pranešti šiuo adresu:

Jokubas Rautkis,
2 Perry ave., Worcester, Mass.

Parsiduoda.

Parsiduoda pigiai salionas ir didelė salė dėl lokių, North puseje. Dažinokite pas

Wadzi,
76 Berry St. Brooklyn, N. Y.

Iš Illinojaus padanges.

(Geografiškai-etnografiškas piešinys.)

(Užbaiga.)

Laisvamaniai su platesniu mokslu gana padoriai elgiasi, neuzkabinėja nieko kas tik yra bergždžiu, be naudos visuomenei; būva gerais pavyzdžiais doriško gyvenimo. Antrieji, kurie gamtos mokslo nepažįsta, tik nuo kitų persiėmę laisvamanybės dvasia, daugumas iš jų labai nepadoriai elgiasi: savo kalbomis erzina netik katalikus, bet ir šiaip gerus piliečius; jų vienintelis tikslas—pajuokimas tikėjimo dogmų ir jų išpažintojus. Kartais net akis kaista žiurint į jų pasielgimus. Kaip va: einančias iš bažnyčios moteris uzkabinėja, iš jų juokiasi ir pliauškia, kam jos eina į bažnyčią. Gėda taip elgtiesi su savo vientaučiais broliais ir seserimis! Sykį aš turėjau šneką su katalikų kunigu; jis man pasakė, kad jis su mokslo laisvamaniais sutinkas, bet girdi su tokiais bepročiais, kurie tik šmeižti tikybą ir jos pasekėjus temoka, sutikti negalys. Anot jo: kad geram laisvamaniui buti, reikia turėti mokslą. Ir teisybę pasakė! Trečioji rūšis, kaip medis audros blaškomas į visas puses linksta; jie sykais būva katalikais ir juokiasi iš laisvamanių; tai žiurėk pavirto į laisvamanių ir juokiasi iš katalikų; tai po kiek laiko vėl jis katalikas ir tt. Priežastis tokio nepastovumo yra silpnaprotystė ir veidmaniavimas. Bet jie niekam jokios bledies nedarą; jie nei už vieną pusę neagituoja nes patįs nei vieno nei kito idealo nesupranta.

Katalikų bus į 75%, bet gerų katalikų nedaugiau kaip 10%. Šie mažuma laiks nuo laiko lanko bažnyčią, vengia bent kam blogo daryti; namuose dorą gyvenimą veda. Didžiama gi apie 65%, gaila kad jie tik katalikais vadinasi. Šie neturi mažiausios kibirkštėlės broliškos melės; prie pirmos progos taikosi kitą apsukti arba ką-nors svetimo pasisavinti, kitam galvą pramušti. Na, o kad jau paleis, kaip iš gausybės ragų, savotiško mokslo nukaltus žodelius, tai doras žmogus ausis užsikimšęs turi bėgti tolyn! Ir tokie, nupuolę doroje, drįsta laisvesnių pažiūrų žmogų pajuokti, o karta is užpulti. Jie tą drąsiai daro, nes jų prasižengimai jiems per išpažintį atleidžiami. Na, o mūsų dvasiški vadovai džiaugiasi, kad nemažas „burelis viernųjų“ klauso „Dievo žodžių“. Gerai, kad klauso Dievo žodžių, bet kažin ar Dievas, jūsų gerbiamieji vadovai, su jūsų viernaisiais, klauso tokių šlykščių, kurių dėl gėdos negalima deti į šį laikraštį, žodžių!? Keikiate ramius piliečius, kurie jums nieko blogo nedaro. Ar gi manote tuomi laisvesnių pažiūrų žmones priversti vėl jūsų globai pasiduoti Veltui jums tokis aštunto metašimčio įrankivartoti kertant tuos, kurie jūsų nebeklauso; ar negeriaus duoti tiems, kurie pasitraukė nuo jūsų politikos, pilną tikėjimo autonomiją?

Mokykite doros tuos, kurie jūsų klauso, bet gražiais žodžiais ne keiksmis. Daugumui tikėjimas butinai reikalingas, nes nei joki valdžios pajėga negalėtų tamsios žmonių minios suvaldyti, jeigu šie nesibijotų pagraro. Nekar-tą man teko girdėti kaip tuli sakė, kad viską jie vogtų nuo kitų jeigu peklos nebutų. Bet žmogus, mokslo ragavęs ir peklos neibijo, vistiek neskriaus ir kitų; o jeigu kuris ir apskriaudžia kitą, tai jo paties draugai jį baudžia, nereikalaudami dvasiškių pagalbos.

Dabar mūsų dvasiškieji keikia tuos, kuriems visas pasaulis sympatizuoja. Visiems gerai žinoma liudna Chery'os katastrofa, kur pervirš 400 šeimynų penėtojų zuvo. Visas civilizuotas svietas zuvusius apgailėstavo ir nelaimingas našles šelpė ir tebešelpia; o mūsų kunigai tuos zuvusius darbininkus iškeikė ir peklon pasmerkė: girdi, Dievas už jų nuodėmes korojo! Kur jūsų sąžinė ir dora, kad neištyrė nei priežasties katastrofos pasmerkėte tuos skurdžius zuvusius darbininkus ir dar Dievą žmogžudžiu apšaukiate!?

Patarlė sako: „atsargiau su ugnimi“. Tai gi patartina mūsų dvasiškiems vadovams—atsargiau su savo taktika. Iš geriausių katalikų girdėjan didelį neužsiganėdinimą iš kunigų ir vyskupų taktikos, nes visiems jau aišku, kiek mūsų dvasiškiems vadovams rupi jų avelių „išganymas“. Besidarbuodami ir vesdami minias žmonių ukanotais keliais, pamatę savo darbo vaisius, ar nesušuksite:— „Kur tat pagaliaus mės jumis nuvedėme!“

Putinlis.

A.†A.

Marija Konopnickiene.

Rugsėjo 25 d. pasimirė Lvove garsi lenkų poetė Marija iš Vasilkovskių Konopnickienė.

gimusi ji 1846 m., jaunutė dar, buvo priversta savimi rūpintis. Jieškodama uždarbio, keliauja Varšavon, kur mokytojauja, o nuo 1876 m. pradeda į laikraščius tai apyskaites, tai daineles rašinėti. Kai-kurį laiką redaguoja moterų reikalams pašvęstą laikraštį „Swit“, bet nepalaikomas, dar tuomet visuomeniškai nesusipratusių, lenkų moterų laikraštis žūva.

Konopnickienė nesiliauja rašinėjusi ir jos talentas kas-kart auga, bręsta. Nei vienas iš lenkų-poetų taip, kaip ji nemokėjo sodiečių vargus ir skausmus, sodiečių nuoskaudas, užsilimus, sodiečių milžinišką prisirišimą prie prigimtos žemės išreikšti. Kuomet kitų poetų raštuose jauti visuomet, kad jie iš šalies stovėdami, sodiečių vargus aprašo, Konopnickienės dainose girdėti visuomet pačių sodiečių rauda, taip sakant pačių sodiečių širdies tvakšėjimą.

Puikiai ir didžiai jos poema—tai „Pan Balcer w Brazylij“ (užbaigta 1901 m.) ir rodanti viso vargų, viso skausmų, viso savo tėvynės ilgejimos pragarą—kurį pragyvėna sodiečiai, išsidanginę Amerikon, inkliuvę į beširdžių išnaudotojų nagus ir į svetimus, sau nežinomus, prigimties spastus.

Keletą gražiausių jos dainų sulietuvino V. Kudirka, kaip antai: „Jojo karan pats karalius“, „Dievuli mano, ko gi tu leidi šaltąją rasą“, „Trija takai iš buto eina“, „Daug gražių žvaigždėlių“, „Žagė į ranką tas tik teima“.

Visas dainas gerai pažįsta mūsų visuomenė: kas jų patėnėra skaitęs, tai jas nesykį yra girdėjęs mūsų vakareliuose deklamuojuant, nes mažai tėra dainų, kurias lengviau būtų deklamavus ir kurios gilesnį įspūdį klausytojus darytų.

Yra dar ir daugiau Konopnickienės vertimų į mūsų kalbą. Iš daugiau pasisekusių galima paminėti Kapsuko vertimas.

Laidoti ketinama Konopnickienė Lvove, miesto lėšomis. Geriausi kalbėtojai važiuoja prakalbas tose laidotuvėse laikyti, ant svarbiausių miesto įstaigų iškabintos gedulingos vėliavos, visas miestas stengiasi kuo įmanydamas savo didelį gailėstį išreikšti. Taip-pat iš visos Lenkijos plaukia balsai, reiškiantys didžiausį skausmą.

Mės, lietuviai, vienijamės su jais ir atiduodame pagarbą tai didelei dvasiai, taip nenulstančiai kėlusiai ir traukusiai savo tautiečius į idealo padanges.

(„Liet. Zinios“.)

Lietuviški žaidimai.

Sokis „Radasta“. Buryš šokėjų, geriau kad po porą vyriškiai su moteriškoms, susitvėria ratan, o liekamasis be poros pasilieka rato viduryj. Tada ratas šoka aplinkui stovintį, sukdamies ratu tai į vieną tai į kitą pusę, ir šiaip dainuoja:

Aug darželyj radastėlis, radastėlis,
Iš radastų vainikėlis.
Iš radastų vainikėlis }
Žyd' ant mano galvuželės } 2 syk.

Kam lenks galvą radastėlis, radastėlis,
Iš radastų vainikėlis? }
Iš radastų vainikėlis }
Žyd' ant mano galvuželės. } 2 syk.

Prie žodžių „Kam lenks galvą“, viduryj esantis turi prieš katra—nors rate esantį linktelt su galva.

Ratas išdainavęs viršutinius du posmu, pradeda vėl išnaujo, tiktai pradėdant antrą posmą, vieton žodžių „Kam lenks galvą“, sako: „Kam duos ranką radastėlis“, trečią sykį dainuojant: „Ką pabučiuos radastėlis“. Viduryj stovintis, prie kiekvieno šito užklauso, turi taip padaryt, t. y. paduot kam ranką, pabučiuot, etc. Ant galo ratu dainuojant: „Ką ves šoktų radastėlis“, ir pabaigus šitą posmą, vidurinis greitai stveriasi iš rato sau patinkamą ypatą, kiti visi ir gi žiėskosi sau poros. Kuris nevykrus, tas pasilieka be poros ir už tai

turi užsidėti inkaitą (fantą); paskui jį įstuma vidurin, o ratas dabar aplinkui jį šoka, kaip ir pirmiaus, dainuodami.

Jeigu viduj rato buna vyriškis, tai jį va dina „radastėliu“, o jei moteriška—tai „lelijėle“.

Šoka iki pabosta; ant galo išsirenka teiėjus, kurie paskiria už inkaitus baumes ir jas išpildžiusiems, atidavinėja.

(Užrašyta iš Padovinio apylinkės).

Juožas

Delko Amerikoje pragyvenimas pabrango.

(Tąsa.)

Šitas atkartojimas sausų faktų grynai mums intinkina, kad yra pasistengimai inkunyti ir išteisinti vagystę. Yra tai pasistengimas suklaidinti žmonių protą, kad negalėtų uždėti teisingos kainos ant maistinių produktų. Tegul, tačiau, pp. Hill, Taftas ir Brownas kalba kaip sau išmano ir tegul jiems intiki tie, kurie tik nori. Mės žvelgsime toliaus.

Tarpe kviečių augintojų ir duonos valgytojų ant žėdnos miltų bačkos dingsta \$2.46.

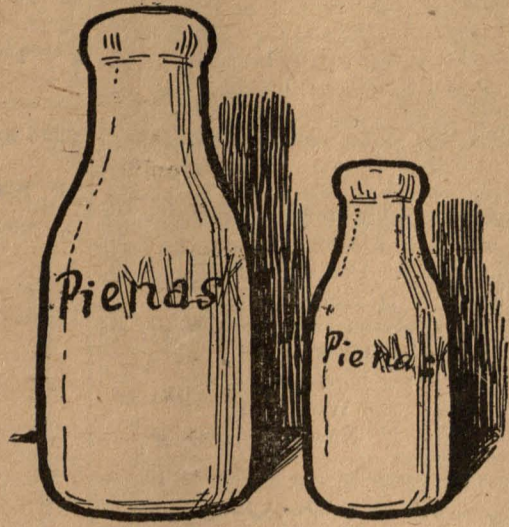
1893 metais, aplamai kviečių kaina, pagal Agrikultūros Departamento raportą, buvo 74 centai už bušelį. Dabar siekia arti vieno dolerio. Arti keturių su puse bušelių eina į miltų bačką. Tokiu būdu ukininkas dabar gauna \$1.04 daugiau negu 1893 m. už kviečius, iš kurių padaroma bačka miltų. Gi sunaudotojas, daleiskim, kad ir po \$7 00 tik mokedamas už bačką, moka dabar \$2.50 daugiau. Perkant mažiukais, kas paprastai yra daroma moka \$3.50 daugiau kaip jis mokėdavo septyniolika metų atgal. Tokiu tai būdu, tarpe ukininko ir sunaudotojo prapuola kur—nors \$2.46. Sunaudotojas užmoka, o ukininkas to negauna. Kas gi juos tatai gauna? Gal darbininkai dirbantys malune? Taip, gal biskutį ir gauna. Bet, mielasai, išskaitluok pakėlumą mokesties darbininkams, su išleidimu bačkų per dieną iš maluno, o pamatysi, kad tik mažutėlis nuošimtis teina darbininkams.

Kalbant apie duoną prieinamą ir prie pieno bei sviesto. Dalis sviesto gali but gauna ma iš medvilnės sėmenų, o dalis pieno tiesiai iš pompos; bet tikrieji produktai vis gi dar paeina iš karvės. Lengviausias budas bus su žinoti: as yra stoka mums tikro pieno ir sviesto, sulyginant skaidių pieninių karvių ir skaidių žmonių iš vėlesniu—praėjusių laikų su dabartiniu. Šitam pavyzdžiui taipgi panaudosieme skaitlines iš raporto Jung. Valstijų Agrikultūros Departamento.

Iš šito šaltinio mės surandame, kad per dešimtmetį, baigiant su 1895 metais, buv smulkiai išskailiuojant, viena ketvirta dalis pieninės karvės ant kiekvieno amerikiečio, neišskiriant ir kudikių. Per dešimtmetį baigiant su 1905 metais, išpuolė ant žėdno žmogaus po 24 dalis pieninės karvės. Kitaip sakant, dešimties metų tisuoj susimazino po vieną dešimtinę dalį pieninės karvės ant žėdno šalies gyventojaus. Bet trijų metų tisuoj, baigiant su 1908, vėl pasidaugino po dvi šimtinės (.02) dalis ant žėdno žmogaus. Iš 1909 metų skaitlinių Agrikultūros Departamento dar negauta, bet tame departamente dirbantys tvirtina, kad nuošimtis jau ant tos pačios skalės stovi, kaip ir 1908 m.

Ką ukininkas gauna už pieną ir ką publika moka. Minėti ponai: Hill, Taftas akies mirksniu norėjo mus intikrinti; bet butų geriau, jei tie džentlemanai šitų skaitlinių nemintų, nes josios kaip tik jų pačių išvedimus suplaka. Paimkim pavyzdžiui 1891 metus, kada žmonėms buvo pardavinėjamas pienas po 4 centus už kvortą. Pagal senesnius apskaitliavimus kiek žmonėms pieno reikia ir kiek jorinkon suteikiama, jeigu abelnai ir butų pieno sumazėta ant vienos šimtinės dalies, skaitant ant žėdnos gyventojaus, tai vi-gi pieno kaina galėjo pakilti tik ant keturių dešimt—tuktantinių dalelių cento (0,004) už kvortą. Tuomet tarpu dabar pakilo ant 100%! Žmogus dabar tur mokėti po 8 centus už kvortą, kur būdavo moka tik 4 centus; o New Yorke kartais mokama po 9 ir 10 centų!...

Ukininkas, iš kitos pusės, gauna rods biskutį daugiau už pieną, negu tuomet gaudavo,

1891

1910

Paveikslėlis parodo, kaip už tuos pačius pinigus, ką dabar už pieną mokama, 1891 metuose, t. y. devyni metai atgal, galima nupirkti du sykiu ir vieną ketvirtį daugiau pieno.

kuomet pasidavinėjo po 4 centus už kvortą. Pereitą žiemą New Yorke valstijos prokuratorius (District Attorney) labai aiškiai išvertė (Toliaus bus.)

J. Valas.

Musu skaitytoju atidžiai.

Su ateinančiomis „Vienybės Lietuvnikų“ 25-kių metų sukaktuvėmis, mės pasiryžom savo skaitytojams duoti dvi nemažas dovanas—Geografinę Atlasą ir kningą „Pažvelgus Atgal“. Apie atlasą jau minėjome pereinuose numeriuose ir skaitytojai maždaug nors paviršium suprato vertę to didelio veikalo, kurio išleidimas lėšuoja tuk—tančius dolerių ir kuris lietuvių kalboje yra dar pirmas to rūšies. Mės dabar nors trumpai prisitariame ir apie antrą dovaną—„Pažvelgus Atgal“.

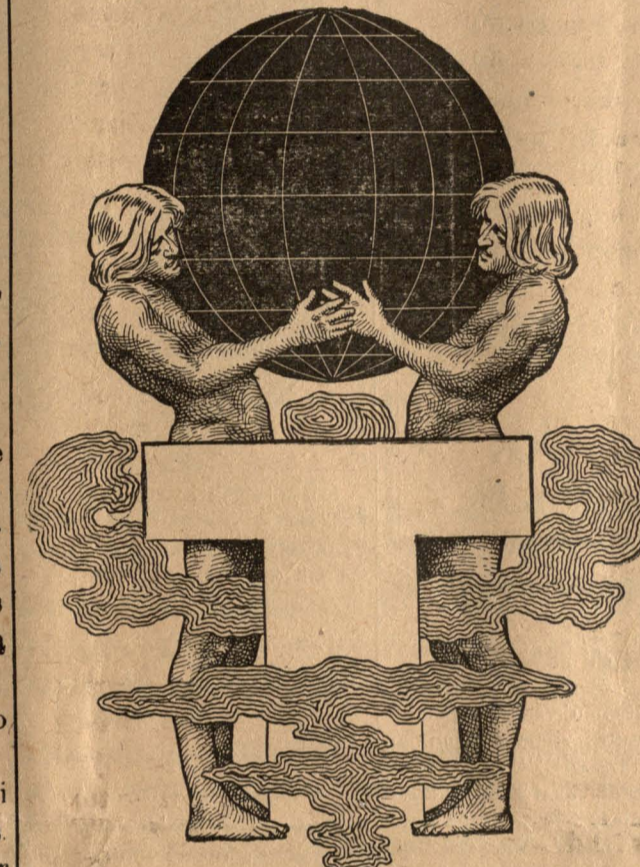
Šita kninga parašyta garsaus belletristo ir zinovo sociologijos, Edwardo Bellamy; to dėl nėra įstabu, kad šitas veikalas tapo veikiai išverstas veik į visų civilizuočių tautų kalbas. Tik lietuvių kalboje atskiriam išleidime dabar mės išleidžiame pirmą sykį. „Pažvelgus Atgal“ apysakos formoje perstato didelį paveikslą, kaip turėtų būti ideališkai sutvarkytas draugiškos surėdymas. Šita kninga į darbininkų masę įnešė tiek daug naujų minčių, kad to nebūtų padarę šimtai socialistų kalbėtojų nei stambūs mokslški politiškos ekonomijos veikalai. Mat į prasto ir mažai mokinto žmogaus omenę lengviau įsikišėja gražios mintis, kuomet gabus rašytojas apsupa jas dailion apysakos formon. Sausi mokslški išvadžiojimai apie socializmą dažnai atšoka nuo klausytojo ar skaitytojo, yt žiniai nuo sienos. Bet švelnus papasakojimas iš apysakos atsispaudžia žmogaus vaidentuvėje ir neišdila iki gyvenimo pabaigos. Todėl ir stambūs sociologai bei dideli reformatoriai šitą kningą—„Pažvelgus Atgal“, nors skaito perdaug ideališka ir utopiška, vienok ištiesai pripažįsta jos naudingumą liaudyje ir karštai pataria ją platinti. Ir ištikro, ją perskaitęs žmogus atidžiai nuo pradžios iki galui—perskaitęs, jei reikės, net du sykiu ar tris—daugiau sau ingys nuomonių apie politiką, draugiją ir religiją, negu vaikščiodamas kasdien per kelierius metus į mųų kalbėtojų prakalbas. Čia jis iš eilės pereis visus tuos degančius klausimus, kurie šiandien judina ir blaško darbininkų minias ir visą draugiją, ir ant kiekvieno iš tų klausimų jis atras užganėdinantį išrišimą. Ir tik tuomet jis pradės suprasti, ką kalba ir rašo mųų sociologai. Kas dar bus neašku, žmogus galės savo žinias atpildyti iš kitų kningų ir brošūrių, parašytų mokslškiškai.

Draugiškos surėdymas ateityje rupi mums kiekvienam; ir tokis surėdymas, kokį nupiešė savo vaidentuvėje nemirtinos atminties Bellamy, kiekvieną žmogų rodo pakelia augšty, priduođa vilties kovai už buvį ir džiaugsmą, kad tokios gadynės kuomet nors sulauksime. Skaitytoją apima džiaugsmas tokis, kokį turėjo apysakos karžygis Julijonas Vest, kuris apysakos pabaigoje, apie naują įvykusį surėdymą šiaip pasakė: „Negaliu atsidžiaugti iš visavie nės laimės ir su neišpasakytu dėkingumu mės tau, kad ir aš esu jos dalininkas... Atsklau-

pes ant kelių ir priglaudęs galvą prie smilčių, aš su ašaromis pradėjau pasakoti, kaip aš mažai esu vertas kvėpuoti šiuo auksinio šimtamečio oru...“

Tokia tai yra kninga, kurią mųų skaitytojai turi proga ingyti, podraug su kita kiekvienam darbininkui reikalinga kninga—Atlasu.

Podraug pranešame savo skaitytojams ir draugams, kad subskripcijos laikas tapo biskiprailingtas. Tą mės padarėm paklausę daugelio mųų sandarbininkų ir laikraščio platintojų patarimo. Jie nurodė, kad daugelis žmonių nevisuomet gali lengvai ir greitai apsi-verti su pinigais. Taip gi tie, kurie dar „Vien. Liet.“ neskaito, gali per trumpą laiką nedažnoti apie mųų sukaktuvines dovanas. Matydami, kad tuomi žmonės labai interesuojasi ir kiekvienas iš skaitytojų tai prisunčia prenumeratą, tai žada unai prisijusti, prašydami pratęsimo subskripcijos laiko, mės tą biskiprailingame—atidėdami iki Naujų Metų. Kiekvienas prisuntęs prenumeratą, kaip yra paskelbta atskiriame dovanų pagarsinime, turi tas pačias prie dovanų teises, kaip ir tie visi, kurie ikšiolai užsirašė.

Tik tas apšviestas, kuris pažįsta pasaulį. Jei nori pažinti pasaulį—ingyk mųų Atlasą. (Ziur. apskelbimą.)

Zuzana Moravska.

Vilkų Lizdas.

Apysaka iš kryžiuočių laikų.

Skiriama paugančiai jaunomenei.

IS LENKŲ KALBOS VERTE

A. Vėgėlė.

(Tąsa.)

kaip didžiojo mistro—tarė draugiškai Hochswaldas. Duok todėl įsakymus, Dietrich von Altenburgai, kryžiuočių Brolijos maršalkai.

— Lengva tau tai pasakyti! Jums visiems rodo si, kad aš čia viską galiu, bet štai turite geriausį prirodymą, kad toksai Guenteris mokėjo prilysti prie ano boso, ir štai nuėjo, pražudė geriausį karžygių būrį, o be to dar, pražudė du geriausiu vaikinū iš „Vilkų lizdo“, iš kurių butų buvusi Brolijai nauda. Su vieno pagalba bučiau galutinai susitaikęs su Gediminu, nes tasai narsus lietuvis yra užkietėjęs stambeldis, o vaikas buvo didžiausiai jų gerbiamojo Kunigo ainis.

— Matote todėl, kad mano patartys nedaug ką padeda pridurė po valandėlės, lyg nusiraminęs, kad galėjo išleisti visą savo pyktį, kuris lyg akmuo slėgė jo širdį.

— Sunku kas padaryti—kalbėjo Hochswaldas—žinome juk, kad ką anasai padarys, visuomet išeis Brolijai ant nenaudos. Bet vienintėlė viltis Jummyse. Dabar, kuomet pasitaiko proga, ir patsai Vladislovas siunčia pasiuntinius padarymui santikos, galime praplatinti ribas, o tokiuo būdu pavojingnesi busime Gediminui.

— Kas mums iš to, jei mums reikia taikinties su juo, kitaip sustiprės Gediminas ir gali užpulti ant mųų ir atimti žemes Prusų Lietuvoje. O tuomet gėda kryžiuočių vadui!—tarė Dietrichas.

— Bet Gediminas, matydamas mųų susitaikinimą su Vladislovu, nedrįs atimti iš mųų žemių, nebijos pasididinusios Brolijos galybės—pridurė Hoch-

swaldas.

— Visi žiuri į tą galybę—atkartojo rusčiai Dietrichas.— Tas Vladislovas karunavosi, popežius leidodai, Jonas gi Liuksemburgietis silpnai priešinosi, o juk galėjo tą žemės plotą, kurį pagriebė Vladislovas, prisijungti prie Cekijos. Nežinia į ką valstybėje ir ir kreipties, kuomet sostas rankose dviejų: Austrijos Fridricho ir Bavarijos Liudviko. Griuva vokiečių vienybė, o lenkų vienybė anga. Mums todėl pridurė dabar vienyti vokiečius! Mės, kaip paeinanti nuo pirmųjų krikščionių kovotojų Brolija, privalome vadovauti visam pasauliui, prieš mus privalo nusilenkti visi sostai! Tuo tarpu menkutis Lenkijos karalius dedasi ant galvos karuną, Brolija gi tokį turi vadą, kuris nieko to nesurpatai, ir yra didelė leika, kuria piliama gėrimas bosan (statinėn)!

— Tai gėda!—sušuko kryžiuotis, putodamasi iš pykčio ir atsisėdo, nuleidęs galvą.

— O kam gi Dietrich von Altenburg! Juk visi, kiek tik mus yra komturų, nuo senai jau laikome tave kaipo Didįjį mistrą. Zigfrido gi įsakymai gali buti aplenkti, o Dietricho valia derybose gerbiama—tarė Hochswaldas.

— Ar tai taip, drauge, nori patraukti mane savo pusėn—tarė, pakėlęs galvą, Dietrichas.— Ar manai, kad aš įieškau sau valdžios? Žinau, kiek toji valdžia atneša rūpesčių ir nesmagumų, tačiau trokštu jos dėl labo Brolijos, kurią norėčiau padaryti kuo—galingiausia. Aš iš kraujo ir kaulo esmi kryžiuotis, man nėra žmonių ten, kur nevaldo kryžiuočių kardas, o matau, kad juo vėliau tapsiu didžiuoju Mistru, juo sunkiau bus pakelti nupuolusią Broliją. Taip, dabar laikas paglemžti kaimynus, nors ir brangiai tai atseitų! Dabar geriausiaioji tam darbu valanda! valdonai pešasi tarp savęs už karuną, popežius turėjo apšlepti Romą ir apsigyveno Avinione. Taip, dabar Brolija privalo pagriebti savo rankosna viršiausiąją valdžią ir parodyti vokiečių galybę!

— Tai reikia pašalinti Zigfridas... —tarė Hochswaldas.

— Ne, pašalinti jis sunku, jis turi savo šalininkus, negalime padaryti to be popežiaus leidimo, o žinai, kaip jis neprielankus mums... .

Ir pažvelgė Dietrichas į savo draugą. Suprato gerai vienas kito mintį, tačiau nei vienas neišreiškė jos balsiai. Tik pažūrėjo vienas į kitą, Dietrichas gi, papurtęs galvą, tarė:

— Ne, šimtą sykių nel!

Ir vėl abudu nutilo, tik girdėjosi abiejų jų kvėpavimas kambaryje.

— Taip—staiga pertraukė tylą Dietrichas—turite padėti man, aš neduosiu pražūti Brolijai, neduosiu, kad koks ten lenkų kunigaikščiuokas taip sustiprėtų. Jų pasiuntinius tačiau reikia priimti kaip pridera, tik reikia mums pasirupinti patraukti savo pusėn popežiaus legatą, kuris butinai turi buti mųų žmogum, nes ką jis popežiui apie mumis pasakys turi buti pasakytas mųų naudai. Lenkų gi vyskupus, kurie veda visą Vladislovo bylą su mumis dėlėi žemės, reikia taip—pat patraukti savo pusėn ar tai pinigais, ar augštas vietas pažadant, ar kaip kitaip... .

— Pavojingas tai kelias ir mės negalime taip kovoti—tarė Hochswaldas—čia bus toki vyskupai, kaip ir jų pirmtakunas, šv. Stanislovas, kuris leidosi karaliui sukapti save, bet nenusileido.

— Na, jei ne auksu, tai prizadais platinti tikėjimą galima pritraukti juos. Kuomet susitaikinsime su jais, lengviau mums bus nuveikti Gediminas, kuris girdėjau pilį sau stotisi ant Nerio kranto ir naują miestą uždėda.

— Taip, ir tai, rodos, muro pilį, panašią į mųų—pridurė Hochswaldas.

— Tegū sau stato, ir su juo reikia mums santikos. Kuomet mės čia, Zigfridui žinant, derėsimės su lenkų pasiuntiniais, tu su Robertu von Vartburgu ir Zigfridu von Papenheimu slapta nuneškite Gediminui dovanas ir susitaikinkite su juo, prikaltėdami jį prieš lenkus, kurie, sakykite, buk norį užgriebti Lietuvos žemes už Bugo upės. Jūs turite padaryti tai, kad Gediminas eitų su mumis prieš lenkus. Mės tuo tarpu išsiderėsimė iš lenkų pasiuntinių kuotoliausias ribas jų žemėse, parašysime sutartį, pasilikdami sau kokį nors punktą, pagal kurį galėsime paskiau nepildyti sutarties; lengva mums bus tai padaryti, kadangi tarp jų pasiuntinių nėra išmanančio įstatymus žmogaus.

— Suprantu—atsakė Hochswaldas.— O paskiau, kuomet Gediminas užpuls lenkus, galima bus pakurstyti ir Mazovijos kunigaikštis prieš lenkus, kad ir jis pareikalautų atgal lenkų užgriebtasias iš jo žemes.

— Lengva bus pakurstyti Ziemovitą, nes jis ir taip jau neužganėdintas Vladislovu, kuris pavojingas yra Mazovijos kunigaikščiu—tęsė toliau Dietrichas.—Pagalios, godus tai kunigaikštis, lengva bus jį papirkti pažadėjimais, tik reikia rankų, kurios padėtų darbe, o pirmiausiai galvų, kurios išmaniai, be Zigfrido žinios, apsiimtų vartyti šį darbą.

— Rankų ir galvų jūsų įsakymams pildyti užteks—tarė Hochswaldas.— Apie mano ištikimybę nėra ko nei kalbėti, bet ar esate užtikrinti, kad pasiun-

(Toliaus bus.)

Dovanos! Dideles Dovanos!

Kas užsirašys „Vienybę Lietuvniukų“ tiesiai iš redakcijos:

2ms metams \$4.50c.	
Gaus dovanas „Atlasą“ vertės	\$2.00
„Pažvelgus atgal“ vertės	\$1.00
Tris kalendoriai vertės	50
2 metams \$4.00.	
Gaus „Atlasą“ vertės	\$2.00
Tris kalendorius vertės	50
2 metams \$3.75c.	
Gaus „Pažvelgus atgal“ vertės	\$1.00
Tris kalendorius vertės	50
1 metams \$3.50.	
Gaus „Atlasą“ vertės	\$2.00
„Pažvelgus atgal“ vertės	\$1.00
Tris kalendorius vertės	50
1 metams \$3.00.	
Gaus „Atlasą“ vertės	\$2.00
Tris kalendorius vertės	50
1 metams \$2.50.	
Gaus „Pažvelgus atgal“ vertės	\$1.00
Tris kalendorius vertės	50

Pasiskubinkite ir vienas kitą paraginkite, o nepraleiskite šios puikios progos, nes tik iki Naujų metų duodamos šios puikios dovanos ir Jubišėjinis Num. laikraščio, kurį išleisime 11 d. Vasario 1911 m., ir tik pirmutinis bus lietuvių laikraštio, iš priežasties 25 metų sukaktuvių mūsų laikraščio gyvavimo.

Atkreipkite atdžią visi ir praneškite savo drangams, o jie jums bus labai dėkingi už šį pranešimą.

J. J. Paukštis & Co.

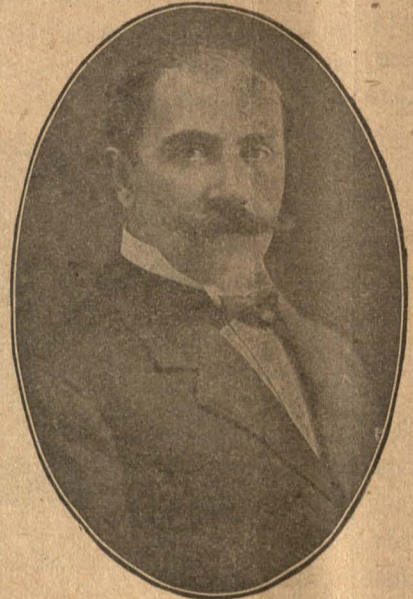
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Teatras ir Imtynės!

Bus: 3, 4, 5 New Philadelphia. Parapijos Saleje. Tėmykite! toj trupoj svarbiausią vietą išpildo lietuvis drutuolis A. Kandrotas.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Prie išsukimo, Sudurdimo, Perimtu muskulu, Skausmu Romatizmo, Neuralgijos ir panašiu kančiu niekas taip greit nepamašina, kaip sutepimas su Pain Expeller. Tėmykite ant Ankero zenklo apsaugojimo.

Reguliariškas republikonų ir neprigulmingosios ligos nominuotasis kandidatas į kongresą nuo 2-rojo distrikto

L. W. Schwenk.

Historiškas Lietuviškas Vakarėlis!

Brooklyn, N. Y., bus pirmas tokšai vakarėlis, kokio dar čia niekad nebūvo. Bus tai perstatyta ant scenos iliustruotose paveikluose iš Lietuvos istorijos paveikslėliai, panoramos, įžymiesnių žmonių fotografijos, taipgi lietuvių iliustruotos dainos su pritarimu chorų. Taipgi dainuos visi trys vietiniai chorai: „Mildos“ ir „Dainos“ chorai vedami p. L. Eremino ir „Lietuvių Apšvietos Dr-stės“ choras vedamas p. P. Bukšnaičio. Potam bus balius, šokiai ir kitokios zobovos. Visa tai atsi-bus 23 d. lapkričio, seredos vakare. Palace Hall svetainėje 91-93 Grand Str. Įžanga 25c. Dalis pelno Lietuvių Namui Vilniuje. Nuširdžiai visus lietuvius ir lietuvaiteis užkvie čia

A. T. Račūnas.

(L7)

"LAISVOJI MINTIS"

Vienintelis mėnesinis mokslo ir literatūros iliustruotas laikraštis, talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslo šakų: Historijos, Kultūros Historijos, Gamtos Mokslų, Draugijinių Mokslų, ir tt., lygiai ir originališkai parašytas apysakas iš mūsų gyventimo.

Kaina metams \$2.00; pusei metų \$1.00; į užsienį \$2.50.

Kas prisijungdamas mums prenumeratą prisijungia ir šį apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems „L. MINTI“ metams duoda-me knygą už \$1.00; užsirašantiems pusei metų už 50c. Pasiskubinkit—dovanas neilgai tedsuosime. Adresas:

"Laisvoji Mintis,"

1401 N. Main Ave., Seranton, Pa.

Reikalinga mergina, kuri bent kiek numano apie siuvimą moteriškų drapanų arba turi norą mokintis; reikalaujam pusėtinai apsispažinusios su angliška kalba, o kaslink kitų informacijų, kreipkitės laišku pas:

Mr. P. Shertvetes, 370 Bedford Ave, Brooklyn.

(G7)

\$10 dovanų.

Bus duota tam, kuris praneš tikrą adresą mano dukters Viktorijos po vyrų Dalangauskiene. Paeina iš Kauno gub. Siauilių pav. Siauilių par., sodz. Baužiškių. 1908 m. 4 lapkr. antru kartu išvažiavo iš Lietuvos į Ameriką. Jinai yra 28 metų, 5 pėdų augščio, tamsiai geltonų plaukų, pilkų akių, dešinės rankos vidurinio piršto nugeltas nagas. Turėjo dviejų metų vaiką kai išvažiavo, vardu Mykolą. Aš jau pusė metų esu Amerikoje ir neturiu apie ją žinios. Prašau, kad ji pati ar kas apie ją žino praneštų man žemiau padėtu adresu, Kas praneš gaus pažadėtą dovaną:

Ona Taiserska, 186 Winter St., New Britain, Conn.

Nepamirškite Tautiško Nam!

Erta, daili salė mitingams, veselijoms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA. Razutis & Dixon 101-108 Grand st., Brooklyn, N. Y. Telephone 1470 Greenpoint.

New Phone 1284—R. PUKUS HOTELIS!

KAZ. MILIŠAUSKO. Geriausia užeiga lietuviams. Salė mitingams ir susirinkimams. Priek tam laikau kriaučyste. Steliuotus siutus dirbu pagal naujausią madą, už prieinamą prekę. Reikale nepamirškite savo lietuvių. 243 E. Market st., Wilkes-Barre, Pa. Hotelis žemai, o kriaučystė viršuj.

Telefonas: Greenpoint 8. **Daktaras A. Szliupite-Jankauckiene.** Gydo visokias ligas moterų, vaikų, vyrų ir lanko prie palagų. VALANDOS: Nuo 8—10 ryte; nuo 7—9 vakare. 265 Berry St., prie Grand St., BROOKLYN, N. Y.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS — pas — **Jona Kulboka** SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, — KVEPIANTI CIGARAI. — 74 Grand st., Brooklyn, N. Y. (kampas Wythe ave.)

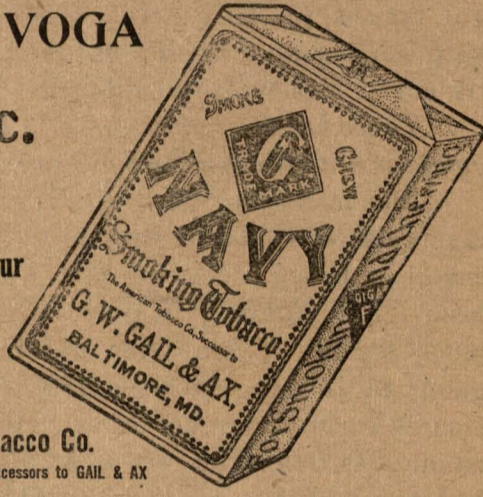
Is the Best Tobacco

Yra geriausias kaip dėl rukymo taip ir kramtymo. Per 40 metų užimdavo pirmą vietą tarp kitų gatunkų. Pakeliai yra padaryti iš popierio per kurį nei dulksės nei šlapumas nepereina. Geriausias cigaretams. Popieros cigaretams dovanos prie kožo pakelio tabako. Kad neapsigautum, tėmyk ant trade-mark ir parašo „Gail & Ax“.

PILNA VOGA

5c.

Parduodamas Visur

The American Tobacco Co. Successors to GAIL & AX

Tik ant trumpo laiko progą gauti 1 doleri dovanu knygom!

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikraščiui prikalbėms, prisijunčiant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikraščių: t. y. „KOVA“, „LIETUVĀ“, „VIEŅYBĒ LIETUVŅŪKŪ“ ar „LAISVĀJĀ MINTI“ per išitus metus; teip-pat gaus dovanai garsiąją knygą „BALTRAMIEJAUS NAKTIS“, verstą iš francuzų kalbos, kurios kaina 75 c. ir dar „GRAMATIKA (MOKYTOJA)“, iš kurios išmoks anglišką KALBĄ, taip labai reikalingą Amerikoje. Laikraščių prenumerata metams vistiek 2 dol. kaduoja, jei užsirašys iš rėdytės, bet kuris per mane užsirašys, tai gaus ir laikraštį ir labai naudingas knygas. Kaip tik prisijų 2 dol. už naują skaitytoją, tuo-jaus viską apturės. Metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai dauginėtisi ir lietuviai, kaip ir svetimtaučiai turėtų gramatišką, išmokyti anglišką kalbą.

J. Naujokas, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

"The Jungle"—„Raistų“ dar galima gauti, prisijunčiant VIENA DOLE RĪ

Atsi minkite, kad žinios iš Lietuvos ir atgal tik i mėnesį suvaikščioja. Taigi nesivėluoikte Uzsipirkite 1911 metams „Lietuvos Ukininka“

KAINA 1 dol. 65 cent. (3 rub.) metams 85 cent. (1 rub. 50 k.) pusmečiui Did. Lietuvoje.

KAINA 2 dol. 20 cent. (4 rub.) metams 1 dol. 10 cent. (2 rub.) pusmečiui Amerikoje.

Visi metiniai omėjai 1911 metais gaus:

- 52 N. „Lietuvių Ukininko.“
- 26 — „Žemės.“
- 13 — „Mokyklos“
- 12 — „Sveikatos“

1 Kalendorių 1912 metams.

Sėklų išbandymul. (tik tas, kas užsirašys iki kovo 1 d.)

Ukio padargų (tik kai-kuriems premijoms—už geriausius raštus). Be to kas primokės prie metinės prenumeratos (25 k. 14 cent.) tas gaus naują spalvuotą (su etnografiškais rubėžiais) Lietuvos Žemlapį, kuris šnap parsiduoda po 25 kap.

Kas įsirašys į Lietuvos Ukininko Bendrovės narius, užsimokės 25 rublius, tam laikraštis su priedais ir dovanomis visuomet eis dovanai. (taigi čia duodasi iki 16 procento.)

Vieną numerį pažūrėti siunčiame dovanai.

Užsakyti galima nuo kiekvieno mėnesio pradžios, pinigus priimame ir Money Orderiais, tik Orenryj reikia įrašyti kas siunčia pinigus.

Kviečiame brolius-amerikiečius, kad patys užsipyktų mūsų laikraštį ir kad užpirtų jį savo artimiausiems Lietuvoje pasilikusiems, kad patintų ir palaikytų jį.

ADRESAS:

Vilnius, „Lietuvos Ukininko“ Redakcija, Semionovskaja — 10. Amerikiečiai gali užsakyti „Vienybės Lietuvniukų Redakcijoje (Adresas: 120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Severos gyduolės yra sutaisomos baigusiu mokslus aptiekorių mūsų naujų laikų laboratorijoje.

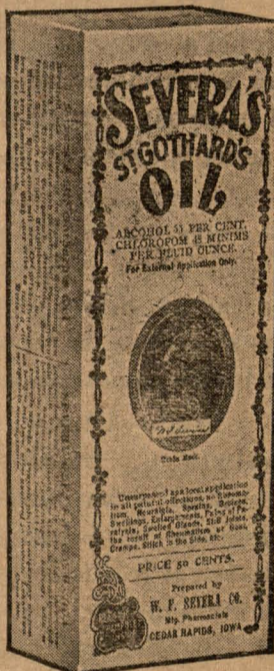
kosulis ir persalimas

nėra reikalo sirgti. Galima išsigdyti ir tai gana greit. Kai-kurios gyduolės tik ant laiko pagelbtai, bet

Severos plaucziams balsiamas

su tobyčėlėmis nuo persišaldymų ir slogų yra tikri vaistai. Toblyčėlės perlauzia persalimą ir nedaleidžia ligai išgalėti. Balsamas gi nuramdo susierzinimą, paliuosuoja ir prašalina skrepius, palengvina kvėpavimą ir prašalina kosulį.

Dvejovo didumo: 25 c. ir 50 c.

Severos gyduolės yra prisulomos ir parduvinėjamos pas aptiekorius. Pirkdamas gyduoles aiškiai pasakyk, kad nori „Severos“. Nepaimk klastuotų.

Severos Szv. Gothardo Balsamas

brangintinas vaistas apgalėjimui skaudulių, apgesinimui sutvinkimų ir atslusimui sutinimų. Siems nę tapasi ir gydosi sutelkia umų palengvinimą ir raumenis paliuosuoja nuos šlyvumo ir skaudėjimo.

Bandyk ja!

Kaina 50 centų.

Severos Gyvasties Balsamas

sustiprina abelnai nusilpusį organizmą ir yra labai gera gyduole prie apsilvelusio skilvio, prie geltonligės, tulžies ligų ir malorijos. Atgaivina kraują ir kožnai dalei žmogaus mašinerijos duoda galę gražioje tvarkoje darbuoties.

Jimk ji!

Kaina 75 centai.

Patarimas per laiszkus kiekvienam dykai.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

DIDELĖ KRAUTUVĖ

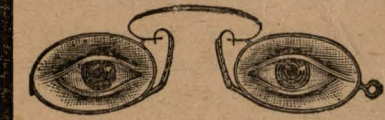

PIJANU ir VARGONU TOM REES

170 So. Main Str. Wilkes-Barre, Pa. Musų puikus pijanai ir vargonai pasiduoda už pigią prekę arba ant lengvų išmokėsių mėnesiais.

Dr. H. A. Medoff Ph.

149-151 Metropolitan Ave. BROOKLYN, N. Y. Akių specialistas.

Akis egzaminuojame dovanai per Rugsejo mėnesį. Offiso valandos nuo 3-5, 7-8 popiet.

PITTSTON, PA.

Cia visi perka šifkortes, siunčia pinigų ir padaro daviernastis. Auksinius dziegorelius ir žiedus, siuvas masinas, drukarnėles, bankas, visokių sidabrinus ir auksinius daiktus.

PUIKUS HOTELIS Andriaus Milisausko

Visada šaltas alus, skani ariela, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai. Lietuviai vietiniai ir atvažiuojantys iš kitur, nepamirškite šios puikios vietos.

Rusizkai Amerikonizka Linija

Vienatinė be persėdimo tarp Amerikos ir Liepojos (Rusijos) (Russian American Mail Steamers) Prekės laivakodžių (šipkorčių)

DIDELĖ KRAUTUVĖ

visokio tavoro, kaip tai: laikrodžių, laikrodėlių, lenciugėlių, visokių žiedų oysto aukso, šliubinių ir šiaip nešiot merginoms ir vaikams, spilkų, armonikų, britvų, maldaknygių ir svietiškių knygų, škaplierių, rožančių, kryželių, abrozų, visokių paveikslėlių ir t. t. Biblija lietuviškoms raidėms \$3.00.

MOKINKIMĖS PATYS

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokinio (apdaryta) \$1.00. Vaikų Drangas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokinio 15 c.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS

pas PETRA A. DRUGELI. Skanus alus, gardi ariela, elius, visokis vynas, kvepianti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veselių. Nepamirškite šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.

CHAS. ADAMS.

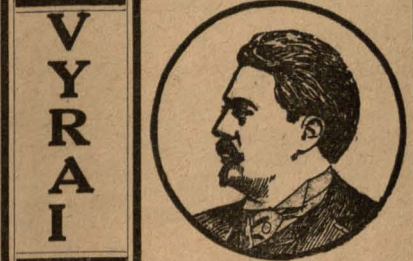
Laikau agentura, parduodu šifkortes ant geriausių linijų ir greičiausių laivų ir siunčiu pinigų į visas vietas dalis, saugiai, greitai ir pagal tos dienos kursą. Prieg tam laikau HOTELI.

Naujas Izradimas.

Sustiprinimai ir užlankymai plaukų. Tūkstančiai pilkų žmonių atgavo puikius plaukus, sulauko slinkimą plaukų nuo galvos labai trumpame laike. Vietoje senų atauga nauji, gražūs plaukai.

„VIENYBES LIETUVNIKŲ“ AGENTAI.

- J. Luis, 521 W. Baltimore st. Lit. National Library, 112 Green st. Brooklyn, N. Y.
- E. Fromas, 73 Grand St. T. Jarmala, 217 Berry St J. Ambraziejus, 120 Grand st. Cambridgeport, Mass.
- S. Gritz, 541 Main St P. Bartkevičius, 877 Cambridge st. Chicago, Ill.
- Jos. Valmeris, 168 W. 18-th st. P. M. Kaitis, 221 Wabansia Ave E. St. Louis, Ill.
- K. J. Baranaukas, 452 Collinsville ave Easton, Pa. Feliksas Raulynaitis, Box 196 Grand Rapids, Mich. J. Garnupis, 352 Hamilton St. Kenosha, Wis. M. K. Petrauskas, 918 Gunie st. Montello, Mass. B. P. Miškinnis, Box 124 Newark, N. J. V. Ambrazevičia, 178 Ferry st. New Britain, Conn. M. J. Czeponis, 21 Pleasant St J. Mazaika, 28 Connerton st. New York. J. M. Daniellius, 64 Gansevoort st. Pittsburg, Pa. J. G. Miliauekas, % Union Saving Bank. Philadelphia, Pa. A. A. Pauza, 1332 So. Water st. Scranton, Pa. J. Petrikis, 1514 Ross Ave So. Boston, Mass. N. Gendrolis, 224 Athens St So Manchester, Conn. A. Zokantis, 30 School st. Turners-Falls, Mass. K. P. Szimkonis, box 671 Waterbury, Conn. J. Zementaukas, 39 W. Porter St. Worcester, Mass. J. Kalakauskas, 55 1/2 Green st.

Dr. O'Malley, Specialistas.

RUPTURA, NERVIŠKI ar KENČIANTI VYRAI

Yra klaida, labai didelė klaida, patirtinimas laiko ir pinigų, o ir nereikalingu kentėjimu, idant pasitiktai ant naminio gydymo dėl aplaikytos arba nerviškos ligos, katrų paprasti daktarai mažai žino arba visai jų nesupranta.

Dr. O'Malley

garsingą specialistą, dėl greičiausio ir atsargiausio gydymo: širdies, kepenų, inkstų, ar pūslių, paslaptų vietų ligos, rupturos, varikosele, kraujatekio, fistula, speciališkos ligos, kroniško nesmagumo, visokios paslaptos ligos vyrų, užtručimas kraujo ir t. t. Gydoma šimtus tokių sunkių ligų pasekmingai, kur vietinis daktaras gal tik viengydo. Mūsų gabumas yra jūsų protekcija. Prekęs prieinamos. Kreipkitės pas mus su užsitikėjimu.

DR. ALEX. O'MALLEY

158 Washington st., Wilkes-Barre, Pa. Kur lietuviškai ir lenkiškai susikalbama ir susirašoma. Suviršum 20 metų daktaravimo miete Wilkes-Barre mūsų vyriausias ofisas. Prisiųsk 2 c. markę, o gausi knygutę apie rupturą dykai.

VIENTELIS LIETUVIŠKAS HOTELIS

J. B. DAINO. Skanus alus, gardi ariela, visoki vynai ir kvepianti cigarai. Vietiniai ir iš apylinkės nepamirškite šios puikios vietos, o busite užganėdinti.

36 Oxford Str. Kampas Lee Park Ave. Wilkes-Barre, Penn'a.

Nauja Gydykla

Gėbtojaus Sveikatos Dr. J.E. THOMPSONO.

Vienas ir tikriausias kelias atjieškojimui sveikatos yra Nauja Gydykla. Pagelbotojas sveikatos ir Direktorius tos Gydyklos D-ras J. E. Thompson'as yra garbingiausių daktarų Suvienytose Valstijose dēt to, nes pabaigė Universitetą „Yale“, daug metų praktikavo New-Yorko ligonbuty Bellevue“ taipgi garbingoj ant vis pasaulio Vėdniaus klinikoje, ir išsiaukštino, kaip išmintingiausias daktaras ir gėlbotojas sveikatos, dėlto gi ne yra dabar ligos, kurios jis neprailintų.

Vyras, moteris, pana, jaunikaits ir mažas kudikis atras čia teisingą pagalbą ir sveikatą, nes jis gydo visas, kokios tik randasi žmogaus kune ligas. Lytišką nusilpnėjimą atitaiso už 3 iki 4 dienų. Guodotini draugai ir draugės! Jeigu katras iš Jūsų prispauostas esat kokianors liga, kreipkitės tuojau į Naują Gydyklą, o tikrai ir pilnai busite išgydyti ir sugrįž Jūsų sveikata, ant ko duodasi pilna gvarancija.— Adresuoti reikia:

Dr. J. THOMPSON,

342 W. 27-th Str. New York, N. Y. GYDYKLA ATDARA: Nuo 1 po pietų iki 5 vak. Nedėldn. nuo 11 iki 2 po pietų.

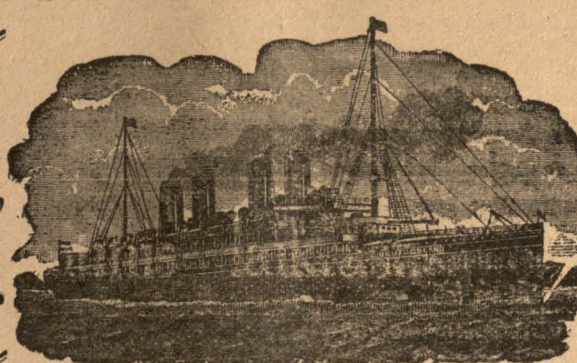
AŠ MARĖ MIKALOVSKA

duodu liuosmą patarimą geros savo sveikatos su padėkavone gydytojui Dr-ni Thompsonui. Labai ilgai sirgau. Pagelbos, bet niekur negalėjau rasti. Visi sakė negalima mane išgydyti. tai ir neturėjau vilties, kad busiu sveika. Diena po diena laukiau smerties. O šiandien turiu sveikatą geresnę kaip pirma. Esu labai dėkinga ant visados daktarui J. E. Thompsonui 342 W. 27-th str. New York. Veliju visiems tokios sveikatos. Kas tik turi ligą tegul šaukiasi pagalbos prie to daktaro. Sakau, kad tikrai bus išgydytas. Tas gydytojas turi didelę meilę ant žmogaus sveikatos. Kas tik šaukiasi per laišką pagalbos, turi tikrai aprašyti savo ligą tai visados bus išgydytas. Kopiją to laiško išsiunčiau ant Dr. Thompsonui MARY MIKALOVKA, 1030 Poplar st. Philapelpia, Pa.

DIDŽIAUSIA IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTURA

PARDUODA ŠIFKORTES ir SIUNČIA PINIGUS.

Ofisas 120-124 Grand Street, BROOKLYN, N. Y.

Ofisas 224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

PINIGU SIUNTIMAS.

Siunčia pinigų į visas svieto dalis, saugiai, greitai ir pagal tos dienos kursą. Norinti siųsti pinigų į kraują savo giminiems arba pažįstamiems — siųsk juos per mūsų ofisą, o greičiausiai ir saugiausiai nueis, ir ne vien vietiniai, bet ir iš kitų kraštų per čia pinigų siunčia, todėl kad per čia siunčiami pinigai greičiausiai nueina.

ŠIFKORTES.

Čia galima gauti šifkortes ant visų geriausių linijų ir greičiausių laivų į kur tik nori išvažiuoti ar atvažiuoti. Šifkorteių prekės čia tokios pat kaip ir pačių kompanijų ofisuose. Čia ir tiktus ant geležinkelių galima gauti iš New Yorko į pietines ir ykarines valstijas.

Gyvenanti kituose miestuose teip-pat čia gali viską gauti per susirašymą, kaip tai: šifkortes ir pinigų pasiuntimą.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVĖ KNYGŲ.

Čia galima gauti visokias lietuviškas knygas, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip-pat ir maldų knygas.

Rašydami su bent kokiais reikalais visada adresuokite šitelp:

J. J. Pauksztis ir K. Brazys, 120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y. 224 E. Main Street, Plymouth, Pa.

Juozas Szukis, GERIAUSIAS LIETUVYS FOTOGRAFISTAS

Naujas Telefonas 1070—R. 20 EAST MARKET STR. WILKES-BARRE, PA.

Gvarancijos Numeris 15524

Grazumas-puse kraicio. Mes gvarantuojam Jums gražumą, jeigu Jus vartosite.

- „La M Aamorphose Kremą“ 50 c
- „La Metamorphose Powder“ 35 c
- „La Metamorphose Mailla“ 15 c

Reikalaukite aptiekose (Philadelphijos) aptiekorei gali šitą gauti iš Smith Kline & French Co arba prisiučiant minėtą kainą iš mūsų kantoro ant mūsų adreso: ADAMS' CHEMICAL LABORATORIES, Dep. D., 110 W 34-th St., New York

DR. HARTMANN

KVIEČIA PAS SAVE SERGANČIUS SAKANT: kurie tik sergate, tai ateikit ar parašykite pas mane, aš pagelbėsiu!

nes esu senas daktaras, pažįstu ligas ir žinau kokie vaistai gerian pagelbsti VYRAMS IR MOTERIMS; todėl, kad aš daug sergančių perleidžiu ir turiu didelį pasiekimą, geresnį ne kaip koks kitas New Yorko daktaras. Aš esu pasiryžęs sergančius gydyti ir mokyti, kad be sveikatos, žmogus yra nelaimingas, o kad sergi tad tik geras daktaras gali paskėmingai išgydyti teip kaip aš daran; ir pačių gydytųjų paveikslai ir žodžiai dėkingumo liudija:

- Tegul bus pagarbinatas, Jėzus Kristus! Guod. Dr. Hartmanas! Esu labai dėkingas už geras gyduoles, kurios man pagelbejo nuo užsikrečiamos ligos, nes vos penkioliką dienų pavartojau ir jau jaučiuosi gerai. Labai dėkingas už gerą daktaravimą. D. POPOVIČE, Model Farm, Pa-schall, Philadelphia, Pa.
- Malonus Dr. Hartmanas! Su džiaugsmu prisiučiu savo paveikslą ir didelį dėkingumą už išgydymą mano vydurių ligos, išbėrimo kuno, blogo kraujo, sutinimo ir skaudėjimo blauzdose. Dar kartą sakau, nemažai esu dėkingas už sveikatą. Jos. Turkevič, 695 Sheridan Road Canal, Wilmette, Ill.

Čia viršuj kalba žmonės, kuriems aš pagelbėjau, taip ir Tau skaitytojau galiu padaryti kaip ir kitiems.

SERGEKIS apgavingo Instituto, kuriam numires daktaras garsinamas buk gydas ir labai meilias kalba bet vintojas kaip anglis su septynioms pagundoms,—laizydama „LIETUVIAI TAUTIEČIAI“, o už nugaros „ragdotą“ turi kad tik prisiviliojes priganti Jumis. Neapsigaukit su VADOVU IN KIŠENIŲ arba liga siuloma knygute dovanai „uz 10 centų“ Kad jautiesit nesveikumą, nesendyk ligos jei nori buti išgydytu, tad ateik arba parašyk lietuviškai nors ir toli gyvenai, kas tau kenkia, o aš

Atsišaukusius pagelbėsiu nuo:

Raumatizmo, užkietėjimo, skaudėjimo ir nedirbimo vidurių, Galvos skausmą; azirdies, inkstų ir plaučių ligas. Greito paleitimo, sunkaus kvėpavimo Didello supykimo, dysepenstijos tapgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumą, sėklos nubėgimo, užsikrečiamų slapty ligų. Taip pat MOTERŲ: skauemingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, visokių moterizskų ligų; nesibokit kad kiti daktarai Jums nepagelbejo, aš išgydysiu svietišias ir nzieienėjusias ligas. Jei tez karto pas mane ateszauskei, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip mokli, saž suprasit, teztiretu, duosiu roda, kad reikės pritalyti gyduoles kurios yra geriausios, o aptursit sveikatą, be skirdimo kaip toli gyvenat.

TEMYKITE! Mano dabar naujas adresas, todėl ateinant į ofisą, ar rašant laiškų, visada reikia adresuoti, ant šio naujo adreso teip:

DR. F. HARTMANN, 231 East 14 Str., NEW YORK CITY, N. Y. Valandos: nuo 11 iki 5 po piet. Nedėlioju nuo 10 iki 1 po piet. Vakaraus Pan. ir Pēt. 7-8.

